

PELNĪTA BALVA LOLITAI RITMANEI

Esam saņēmuši priecīgu ziņu, ka Holivudas vizuālo mediju mūzikas balvu (*Hollywood Music In Media Awards*) par labāko mūziku filmā svešvalodā saņēmusi **Lolita Ritmane**. Augsto novērtējumu saņēmis komponistes darbs filmā "Dvēseļu putenis". Šī latviešu režisora Dzintara Dreiberģa veidoto filmu šogad vērtē Amerikas Kino akadēmijas locekļi konkursā uz *Oskara* balvu.

Lolita Ritmane ar savilņojumu atceras auglīgo sadarbību, mūziku ieskaņojot Latvijas Radio studijā ar akadēmisko kori "Latvija", simfonisko orķestri un diriģentu Māri Sirmo, tāpat pacilājošo "Dvēseļu puteņa" pirmizrādi Latvijas Simtgades sezonā, viņa priecības par filmas panākumiem Tēvzemē un par to, ka tagad šo darbu iepazīs arī kollēģi Amerikā. Patīkami apzināties, ka "Dvēseļu puteņa" mūzikālajā risinājumā tik lieliski apvienojies komponistes profesionalisms ar emocionāli piepildīto Latvijas izjūtu un sirsnīgo mīlestību.

"Tā ir mana mīlestības vēstule Latvijai," tā intervijā avīzēm *Laiks* un *Brīvā Latvija* pēc labi padarītā darba teica komponiste.

Lolita Ritmane – latviešu izcelsmes ASV komponiste ir tikusi nominēta *Emmy* balvai desmit reizes un to ieguvusi 2002. gadā – par mūziku sērijai *Batman Beyond*.

2019. gadā Lolita komponēja mūziku filmai "Dvēseļu putenis" (režisors Dzintars Dreiberģs.) 2020. gada 18. februārī saņēma "Zelta mikrofona" balvu par labāko instrumentālo starpžanru mūzikas albumu, un 2020. g.

15. novembrī Lolitai piešķīra balvu "Lielais Kristaps" par viņas komponēto mūziku šai filmai. Ierakstā piedalījās koris "Latvija" (diriģents Māris Sirmis) un speciāli izveidots simfoniskais orķestris. Filmu līdz 2020. gada 1. februārim bija noskatījušies vairāk nekā 250 tūkstoši skatītāju. Lolita bija nominēta arī *World Sound-track Awards* par šo darbu, kā arī tika apbalvota ar *Alex North Award* par labāko filmu mūziku Tenerifes starptautiskajā filmu mūzikas festivālā. Vēl pieminēšanas vētra ir arī viņas komponētā mūzika animācijas sērijām *Marvels: Avengers Assemble*, *Warner Bros. Young Justice* un *Wacky Races*. 2017. gadā Lolita komponēja mūziku dokumentālajai filmai *Wild Daze*.

L. Ritmanes daiļrade aptver vokālās kameramūzikas, kormūzikas, vokāli instrumentālās, simfoniskās, skatuves un filmmūzikas žanrus. Viņas simfoniskie darbi tiek atskaņoti gan ASV, Kanādā, Austrālijā, gan arī Eiropā. 2014. gada rudenī Pasaules Brīvo latviešu apvienības konferences programmā Latvijā tika pirmatskaņota L. Ritmanes "Uvertīra gaismai." Šis skaņdarbs atskaņots arī Ņujorkas Karnegi zālē 2017. gada oktobrī. 2019. gadā Lolitas simfoniskie skaņdarbi kā daļa no *Women Warriors: The Voices of Change* koncertuzvedumu piedzīvoja pasaules pirmizrādes Ņujorkas Linkona centrā. Lolita bijusi diriģente vairākos ASV un Kanadas Dziesmu svētkos, ieguvusi Goppera fonda balvu mūzikā. 2015. Gadā. Latvijas jaunatnes Dziesmu svētku programmā tika ietverta L. Ritmanes dziesma

(ar Māras Zālītes tekstu) "Manā sirdī." Lolita ir producete un mūzikālā vadītāja uzvedumam "Te nu mēs esam," par kuŗu saņēma Okolo-Kulaka radošo balvu 2016. gadā. Lolita Ritmane komponējusi daudz latviešu solo un koŗa dziesmu, mūziku simfoniskam orķestrim, kantātes, kā arī mūziku vairākām dziesmuspēlēm, to starp: "Tas vakars piektdienā" (ar Andŗa Ritmaņa tekstu), "Vēstule no Losas" (sadarbībā ar Brigitu Ritmani-Dzemesoni un Andri Ritmani), "Eslingena" (ar Alberta Legzdiņa un Andra Ritmaņa tekstu), kā arī "Kartupeļu opera" (ar Ineses Zanderes tekstu – Lolita bija viena no pieciem šīs operas komponistiem.)

Lolita Ritmane ir beigusi Dika Grova mūzikas skolu, kur speciālizējusies komponēšanā, īpaši filmu mūzikas komponēšanā; mācījusies pie Mauro Bruno un ilgus gadus strādāja pie komponistes Širlijas Valķeres (*Shirley Walker*).

Orķestrējusi neskaitāmus vairāku pazīstamu komponistu darbus kopā vairāk nekā 100 filmām, minisērijām un televīzijas programmām, kā arī daļu no noslēguma mūzikas Olimpiskajās spēlēs Atlantā 1996.gadā. Bijusi vieskomponiste un diriģente starptautiskajos filmu mūzikas festivālos Krakovā, Polijā un Tenerifē, Spānijā. Lolita Ritmane ir viena no dibinātājām AWFC – *Alliance for Women Film Composers* (Sieviešu Filmu mūzikas komponistu sabiedrība), viena no firmas *Dynamic Music Partners* dibinātājām, iesaistījusies *NARAS* – *National Association of Recording Arts and Sciences* un *BMI* komponistu savienībā.

Lolita ir precējusies ar mūzikas producentu Marku Matsonu (*Mark Mattson*), un ir māte dēlam Andrim un meitām Aijai un Ilzei. Lolitai un Markam pieder skaņu ierakstu studija *MBM Productions Studio City* Kalifornijā.

Pēc "Dvēseļu puteņa" mūzikas ieraksta kopā filmas režisors Dzintaru Dreiberģu // Foto: Karina Miezēja

Kultūra nepadodas!
Par kādu bagātu nedēļas nogali
2. lpp.

Latvija dienu ritējumā
3. – 4. lpp.

Par Krievijas cariem un "čigānu baroku"
5. lpp.

Ģirta Salmgrieža Briseles pastkartes. Par dzīvi Eiropas metropolē
6. – 7. lpp.

Kā cīnās ar Covid-19 Latvijā un kā – Izraēlā. Stāsta Franks Gordons
5. un 10. lpp.

SANDRA MILEVSKA

FILMAS

Vai tikai angļu valodā pastāv jēdziens *lost weekend* – tik tiksmainā aktivitātē pavadīta nedēļas nogale, ka jebkāda laika izjūta vienkārši zūd? Ja tā, tad atzīmēsim 2021. gada 24.–25. janvāri – nogali, kad pienāca īstais brīdis šo jēdzienu papildināt un latviskot: pazudusi *zoom* nogale, kad divu dienu laikā, pāršalcot ne mazāk kā 10 zemeslodes laika joslas, latvieši tik piesātināti gremdējās kultūrā, ka virtuālajā telpā zaudēja gan paši sevi, gan laika izpratni.

Papriekšū jāpateicas *Kalli Terras*, Aigai Liepiņai un *Vidmantas Purlys*, Baltijas valstu vēstniekiem Nīderlandē, kas tautiešiem “*Baltic Film Weekend*” piedāvāja katras valsts spēlfilmu brīvu noskatīšanos visas nogales garumā. Paldies arī Lūkasam Milevskim par ziņu padošanu un organizētājiem par dāsnumu, nebloķējot aizdomīgās e-pasta adreses, kas nebeidzās ar .nl! Šīs filmas vienoja viens pavediens – atskats uz kara laiku vai pirmajiem pēckara gadiem, kas noteikti bija paredzēti, lai apgaismotu sarežģītās Baltijas vēstures nepazīnējiem vismaz kādu aspektu no to baismīgās realitātes.

Latviju pārstāvēja Dāvja Sīmaņa režisētā filma “Tēvs nakts”, angļiski “*The Mover*”. Stāsts ir par slavu ieguvušo un Izraēlas piešķirtā pagodinājuma “Taisnīgais starp tautām” ieguvēju, daudzu ebrēju glābēju Žani Lipki, ko tēlo Artūrs Skrastiņš. Kara laika kontrabandists, kas savā īpašumā iekārtojis pazemes slēptuvi, lai no darba nometnēm, ar jau ieslodzītā drauga-ebreja palīdzību, izpestītu no apcietinājuma vienu ebrēju pēc otra. Filma parāda arī sadzīves ainas mazajās smacīgās slēptuves telpās, kurās iespiestie nabagi gan krīt cits citam uz nerviem, gan neprotas klusēt, kad tuvojas vācieši. Lipkes suņu būdā dežurējošā dēlēna darbinātā, ģeniālā brīdināšanas sistēma (mechanisms lai paliek noslēpums, tiem, kas filmu nav redzējuši) galu galā nodod ebrēju klātbūtni. Taču pašu Lipki glābj vāciešu atkāpšanās, sarkanajiem ienākot; viņš nodzīvoja līdz 1987. gadam. Filmas beigās parādās daļējs saraksts tikai ar zināmo izglābto vārdiem, dažkārt tas ir tikai uzvārds.

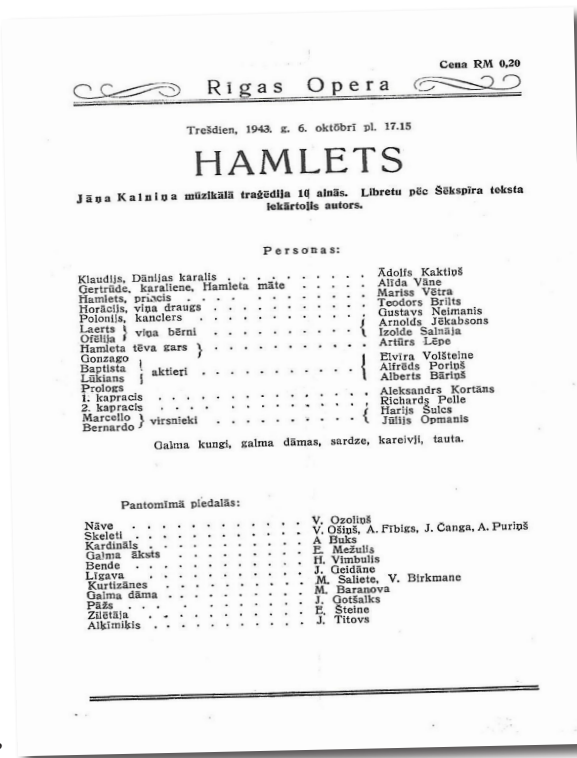
Pretstats Lipkes stāsta nemīļgajai kustībai un darbībai ir Igaunijas režisora Klausā *Hārō* filma “*The Fencer*” (igauņiski ar angļu titriem). Filma kā tirs noskaņojums, vienlaicīgi atbaidošs un hipnotizējošs – tālo ziemeļu apdzīvotās vietas Hāpsalu stundzinošais ziemas klusums; ciemata mazrunīgo ļaužu aizdomīgā atturība. Ar vilcienu no Ļeņingradas ierodas svešinieks ar koferi un iet taisnā ceļā uz skoliņu, kurā nozīmēts strādāt. Vietējais pārzinis no amata “augstumiem” pieņem jaunpieņācēju, paziņojot, ka viņam arī paredzēts vadīt fizikulturā nodarbinātās. *Endel Nelis* lūdz vajadzīgo

aprikojumu – taču tā neesot. Uz katra soļa savu niecīgumu, aizdomas un bailes izpaužot, otru pazemojot, direktors necieš Nelisa veiksmi, sajūsminot garlaimos skolniekus, tos iesaistot savā speciālitātē, aizdomīgi feodāliskā sportā – paukošanā. Pārvarot šķēršļus, skolas komanda neticamā kārtā iegūst ceļazīmi uz visvienības turnīru pret lielpilsētu rūditām komandām. Taču atgriezties Ļeņingradā, no kurienes uz Hāpsalu bija braucis, mazrunīgajam Nelisam pašam piespriež citu “ceļa zīmi”, uz tālām vietām, tas notiek Staļina ēras 1952. gadā.

No šīm filmām, Lietuvas “*Ashes in the Snow*” (balstīta Rutas Šepetis romānā “*Between Shades of Gray*”, režisors un producentis *Marius Markevičius*) nepārprotami tēmē visaugstāk attiecīgi uz maksimāli plašas auditorijas piesaistīšanu Baltijas valstu kopīgajam sāpju ceļam – izsūtīšanām uz Sibīriju, neatgriešanās un nāvi. Režisoram izdodas: filmēts angļiski, visi galvenie aktieri starptautiski pazīstami, no dažādām valstīm, vairums ar momentā atpazīstamām sejmā (*Sam Hazeldine, Peter Franzen, Jonah Hauer-King, Adrian Schiller, Martin Wallström*). Filma stāsta tieši un spēcīgi, kā bija. Mums tas zināms, bet ne angļu valodas auditorijai: vidusskolnieci (*Bel Powley*), izcilu zīmētāju, sagrābj un izsūta ar māti un brāli; viņām nezina, tēvs profesors jau otrā dienā nošauts. Ciešanas un pazemojumi vilcienā uz Sibīriju; bads un sals rajonā, kurā jāstrādā; vēlāk, sodot par spītību, otra izsūtīšana uz tālajiem ziemeļiem; nāves rēgs. Neliels parallēls sižets parāda, kā sākotnēji mikstsirdīgu sargu, krievu izsmieto ukraiņi, pārvērš par tādu pašu kā viņa komandieris, kas spēj, acis nepamirkšķinot, ielaist lodi kādam galvā. Filma pati par sevi panāk gribēto satriecošo efektu, taču, kad beigās, pēc visa tehniskā personāla uzskaites, filma turpinās – parādās kadrs pēc kadra – no Lietuvas izsūtīto saraksts sīkā drukā trīs blīvās slejās, vēl un vēl – trūkst vārdu. Režisors ir atdevis identitāti tik daudziem, kam dzīve tikusi atņemta.

OPERA

Filmu sižetu dēļ palaikam nopiedošajai *zoom* sestdienai sekoja tikpat zudusi, taču pacilājoša svētdiena. Latvijā vakarā, ASV Austrumkrastā priekšpusdienā, Rietumkrastā agrā rītā sanāca jumta organizācijas PBLA un nišas organizācijas – Latvijas Nacionālās operas gildes (LNOĢ) kopīgi izkārtots seminārs, kas žilbināja ar saturu bagātību. Pēc PBLA valdes priekšsēdes Kristīnes Saulītes ievadvārdiem, no Rīgas ar Ņu-

jorkā 1991. gadā dibināto organizāciju iepazīstināja LNOĢ prezidents Ivars Slokenbergs. Viņa sakāmo papildināja attēli, kas nodemonstrēja daudzo gadu gluži neticamo LNOĢ veikumu par labu Operai – pašai ēkai, tās konstrukcijām (lifts!), aprikojumam (titru mašīna! apgaismošana!), transportam (kravas mašīna dekorācijām!), interjera elementiem, mēbelēm (zāles krēslis!), mūzikas instrumentiem (Steinvejs!). Šie attēli savā kvantumā un kvalitātē radīja tik pārliecinošu iespaidu par laika gaitā savāktu līdzekļu (\$1,6 miljoni no 1600 atbalstītājiem) pielietojuma lietderību, ka neviens bija jāprasa sev, vai citām uz Latviju tēmētām labdarības akcijām vai projektiem nebūtu jāizpēta, kā LNOĢ ir nostādījusi sadarbību ar LNOB, lai sasniegtu šādu reāli taustamu rezultātu. Tiek atbalstīti arī iestudējumi (“Vilkaču mantinieci”, Rīgas Doma skolas meiteņu izpildījumā I. Ramiņa “*Lakstīgala*”), jaunie mākslinieki, un arī skolnieki-operas apmeklētāji.

Sekoja pats seminārs ar nosaukumu “Stāsts par Jāņa Kalniņa operas “*Hamlets*” spēku un trauslumu.”

Jāņa Kalniņa “*Hamlets*” Latvijā uzvests trīs reizes: 1936. gadā; 1943.–44. gadā, vācu laikā, 19 izrādes, līdz fronte pietuvojas Rīgai, un 2004. gadā divas izrādes Bauskas pilsdrupās. Pašlaik top pilnīgi jauna režija, kuŗu mēģinās novembrī ar pirmizrādi 2022. gada janvārī. Šīs izrādes atbalstam LNOĢ kā ģenerālsponsors rīko vērienīgu ziedojumu akciju – ar īpašām pateicībām tiem, kas ziedos \$1000, tai skaitā divas biļetes uz pirmizrādi un ielūgumus uz veselu virkni šampaniešu pieņemšanu un citu ap “*Hamleta*” pirmizrādi notiekošu īpašu sarakojumu.

LNOB vadītājs, slavenais operdziedātājs Egils Siliņš sniedza pārskatu par Operā paredzēto – pandēmijas un, cerams, postpandēmijas apstākļos. Vairāki darbi jau sagatavoti: Dž. Verdi

Pazudusi zoom nogale

operas “*Simons Borkanegra*” ģenerālmēģinājums noticis pērnā gada novembrī, pirmizrāde šogad aprīlī; septembrī izrādīts P. Čaikovska “*Gulbju ezers*” ar jauniem kostīmiem un dekorācijām; sagatavots ļoti aktuāls, pilnīgi jauns balets “*Divi metri*” ar ironisku skatu uz pandēmiju; jauns balets “*Drakula*” sagatavošanas stadijā; V. A. Mocarta operas “*Dons Žuans*” iestudējums, pirmizrāde šī gada oktobrī, kam seko baleta “*Nižinskis*” un opeletes “*Jautrā atraitne*” (pasaulslavenā *Marco Arturo Marelli* režijā) pirmizrādes; un, protams, Jāņa Kalniņa “*Hamlets*”, kuŗu mēģinās novembrī ar pirm-

izrādi 2022. gada 13. janvārī. Balstoties uz “*Hamleta*” komponista Jāņa Kalniņa drauga un archīva/partitūru mantinieka Alfona Kalna izdotās grāmatas

Zaiga Lepne, arī Brilts un Mariss Vētra, *Hamleta* lomas atveidojās gan 1936., gan 1944. gadā Rīgā. Kanadā Kalniņš mācīja mūzikas priekšmetus skolotāju kolledžā, spēlēja ērģeles, turpināja komponēt un diriģēt, un īpaši atbalstīja jaunos latviešu mūziķus. Aizgāja Mūžībā 96 gadu vecumā 2000. gadā. Jāni Kalniņu apbedīja Meža kapos Rīgā.

Kalifornijas Mākslas un mūzikas institūta vokālās katedras vadītājs, operdziedātājs Pauls Berkolds stāstīja par personīgo pieredzi 2004. gadā Polonija lomā LNOĢ atbalstītajā *Hamleta* iestudējumā, kuŗu uzveda brīvā dabā Bauskas pilsdrupās. Režisors Guntis Gailītis, toreiz veicot varoņdarbu, uzveica finansiālus, birokrātiskus un tīri fiziskus šķēršļus, lai uzvestu šīs divas izrādes par godu Jāņa Kalniņa jubilejai. Toreiz noskaņojums visiem, kā māksliniekiem, tā publikai, bija tik pacilāts, ka beigās, pie izejas, Gailītis spieda roku burtiski katram apmeklētājam. Lidzīgs noskaņojums valdījis arī starp izrādes dalībniekiem. Berkolds, kuŗš Latvijas Nacionālajā

Andra Egliša scenografija

Kristīnes Pasternakas tērpu skices

“*Janka 100*”, PBLA Kultūras fonda priekšsēdis Juris Ķeniņš no Toronto stāstīja par komponista, diriģenta, ērģelnieka Jāņa Kalniņa dzīves gaitām pēc Latvijas atstāšanas lielajā bēgļu straumē. Pirmajos trimdās gados Vācijā Kalniņš nometnē uzstājās ar baritonu Teodoru Briltu, kuŗš Latvijā bija dziedājis Horācija lomu “*Hamletā*”. Viņš izceļoja kā viens no aptuveni 18 000 latviešu uz Kanadu, kur nonāca komponista nākamā otrā sieva

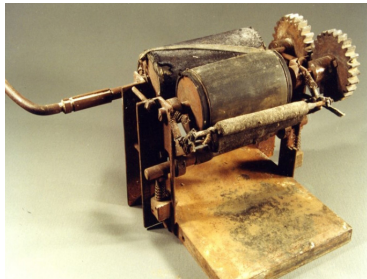
operā bija dziedājis jau 1989. gadā Eskamiljo partiju “*Karmena*”, atkārtoti uzsvēra, ka piedalīšanās izrādē visnozīmīgākais aspekts viņam esot bijusi lieliskā sadarbība ar Latvijas kolēģam Krišjāni Norveli, Kristīni Gailīti un citiem, ne tikai izrādēs, bet arī pēc tam, veicot operas ierakstu. Viņa vērtējumā šī opera, izcila no visiem aspektiem, ir pelnījusi izrādīšanu arī citur, noteikti uz Eiropas skatuvēm.

(*Turpinājums sekos*)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

PBLA ziedo Latvijas Okupācijas muzeja krājuma priekšmeta restaurācijai

Pasaules Brīvo latviešu apvienība ir ziedojuši 500 EUR Latvijas Okupācijas muzeja krājuma priekšmeta – *“Latviešu demokrātiskās pretestības kustības organizācijas”* dalībnieka Ilmāra Kalsera izgatavotās tipografijas mašīnas restaurācijai.

PBLA ir viena no pirmajām organizācijām, kas atsaukusies Mūzeja jaunajai līdzekļu piesaistes akcijai financēt atsevišķu krājuma esošu priekšmetu restaurācijai. Mūzeja direktore Solvita Vība norāda, ka jaunā akcija palīdzēs, ne tikai saglabāt kultūrvēsturisko mantojumu, bet arī stiprinās ziedošanas tradīcijas Latvijā. Ilmāra Kalsera tipografijas mašīna ir nozīmīga pēckara jauniešu pretpadomju kustības lieciniece. Latvijas Okupācijas muzejā tā nonāca no LPSR Valsts Drošības komitejas (čekas) dienesta muzeja Rīgā.

“Latviešu demokrātiskās pretestības kustības organizācija” izveidots 1946. gadā Rīgas Valsts tehnikumā un divu gadu laikā tajā iesaistījās ap 60 Rīgas vidusskolu, tehnikuma audzēkņi un augstskolas studenti. Jaunieši bija nacionāli noskaņoti un par mērķi bija izvirzījuši dibināt neatkarīgu Latvijas Republiku ar nacionālu, demokrātisku valdību, atbrīvot un repatriēt uz Latviju izsūtītos un ārzemēs esošos latviešus, evakuēt no Latvijas teritorijas visu ārzemju kaņaspēku un likvidēt bolševiku partiju.

Šiem mērķiem jaunieši centās vākt ierocus un izplatīja pretpadomju skrejlapas. Vienā no pagrīdē drukātajām skrejlapām teikts: *“...Tautieši! Mūsu tauta neies un nedrīkst iet bojā! Latvija – latviešu tauta dzīvos, ja mēs ziedosim visus savus spēkus vienotai cīņai par Latvijas godu, laimi un brīvību, par bolševisma mēra likvidēšanu!”*

Latvijas Okupācijas muzejs izsaka pateicību Pasaules Brīvo latviešu apvienībai par atbalstu nozīmīgā priekšmeta restaurācijai!

Vēstnieka Džona Kārvaila paziņojums:

Amerikas Savienotās Valstis un Latvija: Ielūkojoties 2021. gadā

Uzsākot jaunu gadu ar prezidenta Baidena stāšanās amatā, esmu optimistiski noskaņots par mūsu demokrātiju un brīvību mīlošo tautu aliansi. Baidena ad-

ministrācijas vadībā turpināsies spēcīgs abu partiju atbalsts Latvijai un NATO, un es esmu pārliecināts, ka mums kā partneriem šogad būs daudz iemeslu svīnībām.

Pēdējie mēneši ir bijuši daudzējādā ziņā pārbaudījumu pilni. COVID-19 pandēmija ir atnesusi postu visai pasaulei un atstājusi ietekmi uz daudzu cilvēku dzīvēm. Es izsaku atzinību smagi strādājošajiem medicīnas darbiniekiem Latvijā par viņu nerimstošajiem centieniem palīdzēt saviem līdzpilsoniem. Krīze nav beigusies, taču ir iemesli cerībai, jo it īpaši tāpēc, ka turpmākajos mēnešos jaudu uzņemt drošu un efektīvu vakcīnu izplatīšanu.

Amerikas Savienotajās Valstīs pacilājošā prezidenta Baidena un viceprezidentes Harisas inaugurācija notika divas nedēļas pēc šokējošā uzbrukuma ASV Kapitollijam. Šis uzbrukums parādīja melu, dezinformāciju un naidpilnas retorikas bīstamību. Mums ir jāasargā savas demokrātiskās institūcijas, lai nodrošinātu likuma varu un aizsargātu savas brīvības. Mums ir jāsauc mūsu ievēlētāji pie atbildības un jāuztur stingra apņemšanās ievērot vienotību un demokrātiskos principus. Latvijas iedzīvotāji izprot šos pamatjautājumus.

Pirms trīsdesmit gadiem šajā mēnesī, saskaroties ar padomju spēku radītajiem draudien, drosmīgi Latvijas iedzīvotāji izveidoja barikādes ap Rīgu – iespējamo notikumu Latvijas ilgajā cīņā par neatkarības atgūšanu. 1991. gada augustā Latvija bija formāli brīva no šīs garās, nomācošās okupācijas. Tā paša gada oktobrī pirmie amerikāņu diplomāti varēja atgriezties Latvijā un atbalstīt jūsu smagos pūliņus, lai izveidotu jaunas institūcijas un īstenotu jūsu sapņus par personisko brīvību, ekonomisko izaugsmi un suverēnitāti. Šodien ASV un Latvija turpina pastāvēt līdzās kā tuvi draugi, partneri un sabiedrotie. Mūsu ciešā sadarbība drošības jomā ir paraugs gan NATO, gan ārpus NATO esošajiem sabiedrotajiem, un Amerikas Savienotās Valstis atzīst Latvijas ieguldījumu un vadošo lomu starptautiskos jautājumos. Kā prezidents Baidens savā inaugurācijas runā teica: “Mēs būsim spēcīgs un uzticams partneris mieram, progresam un drošībai.” Šogad es ceru satikt daudzus no jums, lai atskatītos uz mūsu alianses sasniegumiem un kopīgiem spēkiem risinātu 2021. gada izaicinājumus. Paldies! Vēstnieka Kārvaila video paziņojums ir pieejams: <https://youtu.be/6hfADnAOuYo>

“Nepieciešama vēl pēdējā lielā saņemšanās ekonomikas atveseļošanai...”

Valsts prezidents Egils Levits tiešsaistē tikās ar ekonomikas ministru Jāni Vitenbergu, pārrunājot valsts atbalsta sniegšanu no COVID-19 cietušajiem uzņēmējiem, kā arī par tā regulāru monitoringu, lai atbalsts pēc iespējas precīzi un laicīgi sasniegtu adresātu. Sarunas gaitā Valsts prezidents uzsvēra: “Mums visiem kā

sabiedrībai, kuŗa vēlas pavasari un vasaru sagaidīt jau daudz priecīgākos apstākļos, vēl ir vajadzīga šī pēdējā lielā saņemšanās, pirms vakcinācijas process uzņem ātrāku gaitu un ierobežojumi sasniedz savu mērķi, samazinot saslimšanu. Tad, kad saslimstības līmenis jau uzrāda pietiekoši stabilu kritošu tendenci – un cerams, ka tas būs drīz – varēsim piesardzīgi virzīties uz dažādu nianšu mainīšanu tirdzniecības un citos ierobežojumos, lai tos atvieglotu.” J. Vitenbergs informēja, ka Ekonomikas ministrija (EM) un Finanču ministrija (FM) ir vienojušās par kritērijiem, kas ļautu atbalstu saņemt vēl lielākam uzņēmumu skaitam.

*

29. janvārī Valsts prezidents Egils Levits piedalījās Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras organizētā dizaina domāšanas darbnīcā, kuŗā dažādu nozaru eksperti, sabiedrības pārstāvji un ārvalstīs dzīvojošie latvieši vienojās kopīgā diskusijā par Latvijas stratēģiskajiem attīstības virzieniem.

*

27. janvārī Latvijas Universitāte organizēja paneldiskusiju “Latvijas mērķi Eiropas Savienībā: nākamie 15 gadi”, kuŗā piedalījās Valsts prezidents Egils Levits, Latvijas Bankas prezidents Mārtiņš Kazāks un Saeimas Eiropas lietu komisijas priekšsēde Vita Tērauda.

LR vēstnieku ikgadējā sanāksme

No 18. līdz 29. janvārim tiešsaistē norisinājās Latvijas diplomātisko pārstāvniecību ārvalstīs vadītāju un Rīgā rezidējošo Latvijas vēstnieku ikgadējā sanāksme, lai pārrunātu ārlietu dienesta prioritātes un aktuālos uzdevumus. Sanāksmi tradicionāli atklāja ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs.

LR ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs atklāj ikgadējo vēstnieku sanāksmi

Rinkēvičs Parīzē tiekas ar UNESCO ģenerāldirektori

26. janvārī vizītes laikā Francijā ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs tikās ar UNESCO ģenerāldirektori Odriju Azulē (*Audrey Azoulay*).

Sarunā ministrs novērtēja Latvijas un UNESCO ciešo 30 gadu sadarbību, kopš Latvija kļuva par organizācijas dalībvalsti, un atgādināja par Latvijas prezidenta ielūgumu ģenerāldirektorei ap-

SPILGTS CITĀTS

Līdz tuneļa galam

Covid-19 izplatības līkne sāk virzīties uz leju.

Šo panākumu nedrīkst izniekot

Žurnālā *IR* apskatnieks **Pauls Raudseps** raksta par labām ziņām ārkārtas situācijas laikā, kad turpinās cīņa par vīrusa izplatības ierobežošanu. Arī par skaitļa R nozīmi saslimšanas statistikā.

Beidzot ir arī vismaz dažas labas ziņas. 18. janvārī pirmo reizi kopš pagājušā gada septembra, kad sākās krasais ar Covid-19 saslimušo skaita pieaugums, starp nomācošajiem vīrusa izplatības rādītājiem saredzamas arī kā-

das pozitīvas tendences. Slimību profilakses un kontroles centrs paziņoja, ka “epidemiologu aprēķinātais Covid-19 infekcijas reproduktivitātes koeficients Latvijā šobrīd ir 0,91, un tas nozīmē, ka 100 saslimušo inficē 91 citu cilvēku.”

Diezgan birokrātiskā valoda droši vien neļāva cilvēku vairākumam uztvert ziņas nozīmīgumu, tomēr tiem, kuŗi rūpīgi sekojuši Covid-19 izplatībai, tas ir ļoti svarīgs notikums. Pandēmijas sākumposmā zinātnieki, politiķi un žurnālisti pievērsa milzīgu uzmanību reproduktivitātes koeficientam jeb R skaitlim. Aprīlī simti tūkstošu noskatījās video, kuŗā Vācijas kanclere Angela Merkele šo jēdzienu skaidroja.

Tas patiesībā nav sevišķi sarežģīts. R skaitlis norāda uz vidējo cilvēku skaitu, kuŗu ar vīrusu aplipina viens jau saslimušais. Ja R ir viens, tad katrs saslimušais inficē caurmērā vienu veselo un saslimšanas līmenis paliek nemainīgs. Ja R ir lielāks par vienu, slimība iet plašumā. Ja R ir mazāks par vienu, saslimušo skaits iet mazumā.

Latvijā R ir 0,91, tātad saslimšana sāk samazināties. Tas redzams arī centra publiskotajos grafikos Covid-19 izplatību. Lielākie saslimstības un mirstības skaitļi reģistrēti ap 15. janvāri, var redzēt, kā pēc tam līknes sāk virzīties uz leju. Otrdien, 19. janvārī, iepriekšējo 14 dienu laikā vidēji reģistrēti 689 saslimušo uz 100 000 iedzīvotāju, nedēļu vēlāk, 25. janvārī, jau manāmi mazāk – 595,8.*

Ja tiks saglabāti un ievēroti pašreizējie ierobežojumi, pēc SPKC aprēķiniem, apmēram mēneša laikā šis rādītājs varētu samazināties līdz 200. Ar tādu saslimstības līmeni atkal varētu kļūt iespējams izsekot lielākajai daļai saslimušo un viņu kontaktpersonām, saslimstības riski kopumā būtu mazāki, un veselības ministrs Pavļuts ir piedāvājis šo 200 saslimušo skaitu kā līmeni, kad varētu sākt spriest par ierobežojumu atvieglošanu.

Otra labā ziņa – Izraēlā, kuŗas vakcinācijas pret Covid-19 rādītāji tālu apsteidz citas valstis, sākotnējie dati liecina, ka Pfizer vakcīna tiešām ir efektīva. (Vairāk lasiet 10. lpp.! – Red.)

Diemžēl ir vēl daudz par agru, lai norautu masku un sāktu ar draugiem gavilēt.

* R-skaitlis š.g. 2. februārī Latvijā ir 0,99?

grammā. Sarunā ministrs novērtēja Latvijas un UNESCO ciešo 30 gadu sadarbību, kopš Latvija kļuva par organizācijas dalībvalsti, un atgādināja par Latvijas prezidenta ielūgumu ģenerāldirektorei apmeklēt mūsu valsti.

Pedalās NATO Militārās komitejas sanāksmē

27. janvārī Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Leonīds Kalniņš piedalījās NATO Militārās komitejas sanāksmē. Ņemot vērā ar Covid-19 saistītos ierobežojumus, sanāksme notika videokonferences formātā. “NATO Militārās komitejas galvenā tema ir tālāka visaptverošas aizsardzības sistēmas stiprināšana, aptverot visus domēnus, izstrādājot skaidras vadlīnijas un detalizētus plānus,” norāda Nacionālo bruņoto spēku komandieris.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

* Aizsardzības ministrija informē, ka 27. janvārī ģenerālleitnants Leonīds Kalniņš uzsācis Nacionālo bruņoto spēku komandiera otro pilnvaru termiņu. “Četrus gadus laikā bruņotie spēki Leonīda Kalniņa vadībā ir sasnieguši būtiskus mērķus, kā arī radīti priekšnosacījumi spēcīgai turpmākajai attīstībai. Novēlu Leonīdam Kalniņam turpināt godam pildīt dienesta pienākumus un esmu pārliecināts, ka mūsu karavīri un zemessargi vienmēr būs gatavi aizstāvēt Latvijas valsti,” sacīja aizsardzības ministrs Artis Pabriks.

28. janvārī Nacionālo bruņoto spēku komandieris ģenerālleitnants Leonīds Kalniņš apmeklēja Zemessardzes 1. Rīgas brigādes 53. kājnieku bataljona jauno bazi Bauskā. Ar bataljona komandieri pulkvežleitnantu Kasparu Kokinu tika pārrunāta bataljona turpmākā attīstība, personāla kompleksitātes jautājumi, kā arī attīstības projektu izpildes gaita.

Latvijā speciālisti strādā pie vīrusa mutāciju noteikšanas

Lai noteiktu, vai sasirgušajam ar Covid-19 ir kāda no lipīgākajām vīrusa mutācijām – piemēram, Anglijas vai Dienvidāfrikas variants, Biomedicīnas pētījumu centrā veic vīrusa genoma izpēti un tas aizņem caurmērā nedēļu. Te jāpiebilst – pēdējā nedēļā pārbaudītajos paraugos bīstamā mutācija nav atklāta. Taču aizdomas par Covid-19 lipīgākās mutācijas klātbūtni Latvijā jau tuvāko nedēļu laikā varētu noteikt laboratorijā – vienlaikus ar analīzi parauga paņemšanu. Gulbja laboratorijas speciālisti tādu testu šobrīd izstrādā. Ja viss izdosies, kā cerēts, šis varētu kļūt par nozīmīgu palīgu epidemiologu darbā.

Pieaug tūrisma apmeklētāju skaits

Pērn Latvijas valsts mežu (LVM) dabas tūrisma objektos apmeklētāju skaits audzis par 2-4%, liecina LVM apkopotā statistika. LVM sabiedrisko attiecību vadītāja Marika Ūdre aģentūrai LETA stāstīja, ka gada griezumā apmeklētāju skaits objektos vērtējams kā stabils. Salīdzinājumā ar 2019. gadu tādos LVM dabas tūrisma galamērķos kā Tērvetes dabas parks un Pokaiņu mežs pērn apmeklētāju skaits palielinājies par 2-4%. Tērvetes dabas parku un Pokaiņu mežu pērn apmeklēja 175 500 cilvēku, savukārt 2019. gadā apmeklētāju skaits minētajos tūrisma objektos bija 171 500. 2020. gadā LVM ezerus, tostarp Kapjera ezeru, Lielaucis ezeru, Gulbju ezeru un Tērvetes ūdenskrātuvi, kopumā apmeklēja 22 500 cilvēku, pretstatā 21 300 apmeklētājiem gadu iepriekš.

Ārvalstu investori norāda

uz nelielu izglītības un zinātnes kvalitātes uzlabošanu Latvijā, salīdzinot 2019. ar 2020. gadu, liecina Ārvalstu investoru padomes

Latvijā (ĀIPL) veidotā “Ārvalstu investīciju vides indeksa 2020” rezultāti. Pērn “izglītības un zinātnes kvalitātes” vērtējums ir pieaudzis par 0,3 punktiem, sasniegto vērtējumu “3”. Komentējot augstākās izglītības un zinātnes līmeni Latvijā, kāds finanču un banku pakalpojumu uzņēmums norādījis, ka, viņuprāt, pēdējā laikā nav būtiska progresā stratēģiskajā virzienā, piebilstot, ka neliels progress ir iespējams saistībā ar iepriekšējo lēmumu īstenošanu. Vēl kāds finanču un banku pakalpojumu uzņēmums ir paudis, ka nesaskata lielas izmaiņas, vismaz pagaidām nē, jo vēl joprojām tiek gaidīti reformas rezultāti.

ĀM nosoda pārmērīgo spēka pielietojumu pret protestētājiem

Ārlietu ministrija paudusi nosodījumu Krievijas varasiestāžu nepārtrauktajam pārmērīgajam spēka lietošanai pret protestētājiem, lasāms ministrijas Twitter kontā. ĀM atzīmējusi, ka nosoda aktīvistu, tostarp žurnālistu, patvaļīgu aizturēšanu. “Krievijas varasiestādēm jānodrošina pilsoņu politiskās tiesības un brīvības, jāatbrīvo nepamatoti aizturēti, jāļauj medijām strādāt” norādīja ministrija. Krievijā noris protesti pret opozīcijas līdera Alekseja Navalņija apcietināšanu. Šo protestu laikā uz 1. februāri aizturēti jau vairāk nekā 3000 cilvēku. Vladivostkā, kur protesta akcijas svētdien sākās pirmās, policija aizturējusi vismaz 129 cilvēkus. Daudz aizturēto ir arī Sibīrijas pilsētās. Piemēram, Krasnojarskā aizturēti 194 demonstranti. Īpaši liela demonstrācija notikusi Novosibirskā, kur ielās izgājuši vairāki tūkstoši cilvēku, kas skandēja “Putins zaglis”. Arī te aizturēti 103 cilvēki.

Ja Latvijā neizdosies strauji mazināt vīrusa saslimstību, citas valstis varētu ierobežot ceļošanas saikni, ar mūsu valsti, sacījis satiksmes ministrs Tālis Linkaits (JKP).

Tālis Linkaits

Vienlaikus satiksmes ministrs skaidroja, ka arī šā brīža situācijā “nekādas starptautiskās situācijas pēc būtības pašlaik nav.” Februārī cilvēki vismazāk ceļo arī tradicionāli, jo tūrisma sezona parasti sākas tikai marta vidū, savukārt visi tie, kuri ir vēlējušies braukt mācīties vai atgriezties no Ziemeļsvētku atvaļinājumiem, to ir izdarījuši. Pirms dažām dienām Rīgas lidostā bija tikai 180 pasažieri. Tā ir ilustrācija tam, kāda vispār pašlaik ir starptautiskā satiksme,” sacīja Linkaits. Viņš norādīja, ka Latvijas puse ar lielu uzmanību seko līdz diskusijām par ceļojumu ierobežošanu, piemēram, Vācijā, kur viens no aktuālajiem ierosinājumiem paredz, nevis ierobežot nesvarīgus ceļojumus uz valstīm,

kuņas atrodas šajā “tumši sarkanajā” saslimšanas zonā, bet gan šāda veida ceļošanu uz šīm valstīm aizliegta. “Tādu pašu vai līdzīgu lēmumu var pieņemt arī citas valstis, jo šādi ierosinājumi izskan arī Eiropas Padomes līmenī,” atzīmēja ministrs.

Uzticamies mazāk nekā Ziemeļvalstīs, bet uzticēšanās aug – secināts pētījumā

Latvija joprojām raksturojama kā sabiedrība, kurā ir zems savstarpējās uzticēšanās līmenis – tikai 32% no Latvijas iedzīvotājiem uzskata, ka vairākumam cilvēku var uzticēties. Tas ir maz, ja Latviju salīdzina ar Eiropas Ziemeļvalstīm, tomēr uzticēšanās citiem cilvēkiem pieaug, ja salīdzina pašreizējo uzticēšanās līmeni ar deviņdesmitajiem gadiem, secināts aptaujā, ko pēc domnīcas Providus pasūtījuma veicis pētījumu centrs “SKDS”.

Balvu par mūža ieguldījumu saņēma Maija Tabaka

Paziņoti astoņi “Purviša balvas 2021” kandidāti, kā arī nosaukti Balvas par mūža ieguldījumu saņēmēja – to šogad pasniegs gleznotājai Maijai Tabakai.

Maija Tabaka

Maija Tabaka balvu izpelnījies par uzticību glezniecībai daudz gadu desmitu garumā, ko viņa kopusi un attīstījusi aizvien jaunās kvalitātēs. Nacionālā Mākslas muzeja direktore Māra Lāce izteica cerību, ka šis novērtējums dos māksliniecei atkal jaunus impulsus radošiem meklējumiem.

Latviešu valodā klajā nācis norvēģu rakstnieces

Hannes Eštavikas romāns “Bordo klajie lauki”, informēja izdevēja “Valodu māja” pārstāvji. Romānā stāstīts par mākslinieci Rutu, kura dodas ceļā uz Bordo, kur līdztekus izstādes atklāšanai izdīvo savu jaunāko attiecību veidošanās epopeju gan caur atmiņām un prātojumiem, gan fiziski – kā caur savu jutēkliskumu un sāpēm, tā caur saskarsmi ar citiem.

“Mūzikālās bankas 2020” finālā par aizvadītā gada Latvijas vērtīgāko popa un roka dziesmu atzīta Intara Busuļa dziesma “Dejo vientulību”.

Finālā LTV tiešraidē 30. janvārī uz skatuves kāpa 15 dziesmu izpildītāji. Uzvarētājs tika noteikts žūrijas balsojumā un skatītāju telefonbalsojumā. “Mūzikālās bankas 2020” fināla rezultāti: 1. Intars Busulis – “Dejo vientulību”; 2. Carnival Youth – “Vasara bez internetiem”; 3. “Triāns parks” un

VĒSTNICĪBU ZIŅAS

Latvija un Japāna

JAPĀNA. Japāna bija starp piecām Antantes valstīm, kas 1921. gada 26. janvārī Parīzē nobalsoja par Latvijas Republikas starptautisko atzīšanu *de iure*. Godinot šo valstiski nozīmīgo notikumu, Latvija un Japāna šogad atzīmē 100. draudzības gada dienu. Esam pateicīgi Japānai par sniegto atbalstu Latvijas starptautiskajā atzīšanā un ciešo sadarbību mūsdienās. Latvija un Japāna ir līdzīgi domājoši stratēģiski partneri, kurus vieno kopīgas demokrātiskās vērtības un dziļas saiknes starp cilvēkiem. Šī gada laikā vēstniecība plāno īstenot vairākus pasākumus, lai veicinātu Latvijas atpazīstamību Japānā un tālāk stiprinātu abu valstu attiecības.

KRIEVIJA. 26. janvārī, atzīmējot Latvijas starptautiskās atzīšanas (*de iure*) simtgadi, Latvijas vēstnieks Krievijā Māris Riekstiņš kopā ar vēstniecības darbiniekiem, nolika ziedus pie represiju upuru pieminekļa Komunarkā (Maskavā) un ar klusuma brīdi godināja represēto Latvijas ārlietu dienesta darbinieku piemiņu. Bijušais specobjekts “Komunarka” ir pēdējā atdusas vieta tādiem Latvijas politiskās elites pārstāvjiem kā pēdējam Latvijas vēstniekam PSRS Fricim Kociņam, Latvijas Ministru prezidentam un diplomātam Hugo Celmiņam, Latvijas vēstniecības Maskavā militārajam atašejam Jānim Zālītim un citiem.

FRANCIJA. Latvijas ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, Lietuvas ārlietu ministrs Gabriels Landsberģis un Igaunijas ārlietu ministra vietnieks Eiropas lietās Merts Volmers 26. janvārī pēc Eiropas un ārlietu ministra Žana-Īva Ledriāna uzaicinājuma pulcējās uz tikšanos Parīzē. Šī bija pirmā šāda veida tikšanās, atzīmējot simto gadadienu, kopš Francija *de iure* atzina Baltijas valstu neatkarību, turklāt visas četras valstis šogad svinēs 30. gadadienu kopš diplomātisko attiecību atjaunošanas starp Franciju un Baltijas valstīm.

ZVIEDRIJA. Atzīmējot 100 gadus kopš Latvijas starptautiskās atzīšanas *de iure*, Latvijai Baltijas jūras pretējā krastā Latvijas vēstnieks Zviedrijā Marģers Krams un vēstniecības darbinieki apmeklēja Stokholmas kapos apglabātos Latvijas diplomātiskā dienesta darbiniekus. Ziedi gulās uz Latvijas pirmskara perioda pēdējā sūtņa Voldemāra Salnā piemiņas vietas Hegalidas baznīcas kolumbārijā, bijušā Latvijas sūtņa Somijā Jāņa Tēpfera un Ārlietu ministrijas darbinieka Herberta Tēpfera atdusas vietas Sandborgas kapos, bijušā ārlietu dienesta darbinieka un vēsturnieka Arveda Švābes kapa Stokholmas Ziemeļu kapsētas katoļu nodaļījumā, kā arī uz Danderīdas kapsētā apglabāto māsu Linas Grosvaldes un Margarētas Trenbergas piemiņas vietas. Tika apmeklēta arī šogad mūžībā aizgājušā izcilā latviešu dzejnieka un ilggadīgā Latvijas vēstniecības Zviedrijā kultūras atašēja atdusas vieta Stokholmas Meža kapu latviešu nodaļījumā.

IRIJA. Godinot Latvijas starptautiskās atzīšanas *de iure* 100. gadadienu, 2021. gada 26. janvārī Latvijas vēstnieks Īrijā Jānis Sīlis un vēstniecības Konsulārās nodaļas vadītāja Ieva Bilmane individuāli nolika ziedus uz Latvijas diplomāta Jāņa Meža kapa Mountdžeromas kapsētā (*Mount Jerome Cemetery*) Dublinā.

BALTKRIEVIJA. 27. janvārī Latvijas vēstnieks Baltkrievijā Einars Semanis nolika ziedus memoriālajā atceres vietā “JAMĀ” Minskā, godinot Holokausta Baltkrievijā bojāgājušo ebreju piemiņu. Memorials atrodas vietā, kur 1942. gada 2. martā tik nošauti ap 5000 Minskas geto ieslodzīto. Baltkrievijas teritorijā kopā nomocīti vairāk nekā 800 tūkstoši ebreju. Vēsturnieki runā par 400 “nāves fabrikām” Baltkrievijā.

SPĀNIJA. 29. janvārī Latvijas vēstnieks Māris Klišāns iesniedza akreditācijas vēstuli Viņa Majestātei Spānijas karalim Felipem VI Svinīgā ceremonijā notika Karaļa pili Madridē, un tajā piedalījās arī Spānijas ārlietu ministre Aranča Gonzaleza. Vēstnieks ar Spānijas karali pārrunāja nepieciešamību turpināt valstu divpusējo sadarbību politiskajā, drošības, ekonomiskajā, kultūras un izglītības jomā.

Igo – “Mālos pelēkos”; 4. Dons – “Tūrists”; 5. *Astro'nout un Sudden Lights* – “Haosa”.

Vācbaltieša Herberta fon Blankenhagens grāmatas

“Atmiņas no vecās Vidzemes. Klingenbergas – Rīga, 1892-1913” prezentācija.

Siguldas novada pašvaldības un grāmatu apgāda *Madris* organizētā prezentācija notika tiešsaistē 3. februārī, izmantojot platformu ZOOM. Brieduma gados raksti-

tās atmiņas atklāj personisku stāstu par autora bērnību Akenstakas muižā (*Klingenberg*), skolas gaitām Rīgā un vēsta par notikumiem Krievijas imperijas Vidzemes guberņā 19. un 20. gadsimtu mijā. Sabiedrības rusifikācija, vācbaltiešu cīņa par varas saglabāšanu, 1905. gada notikumi, arvien spēcīgākā latvietība un aristokrātu jauneklīms svarīgs. Tas viss no vācbaltieša skatu punkta!

Ziņas sakopojis P. Karlsons

JURIS
LORENCIS

Viens no neparastākajiem vēsturiskajiem dokumentiem, ko man nācies lasīt, ir Josifa Staļina personīgo mantu saraksts, sastādīts īsi pēc viņa nāves 1953. gada martā. Izrādās, diktatoram nekas nav piederējis – vien krājgrāmatīņa, četri piezīmju bloknoti, piecas pīpes, seši dažādu krāsu frenči, desmit bikses, daži simti grāmatu. Turklāt viņš nebija nekāds mūks, mīlēja jautras kompānijas, sērīgas dziesmas, Kaukāza ēdienus un Krimas vīnus. Staļina alga bija 10 tūkstoši “vecu” padomju rubļu mēnesī, tomēr nāves brīdī uz krājgrāmatīņas atradās vien 900 rubļu. Tātad Staļins savu algu bija tērējis. Var jau teikt, ka “tautu tēvam” tāpat piederēja visa Padomju Savienība. Tomēr nevar noliegt – savā ziņā viņš dzīvoja pat ļoti pieticīgi, it īpaši uz dažu kolleģu fona. Pat rūdītāis latviešu boļševiks Arvīds Pelše, vienkāršs lauku puika no Iecavas apkārtnes, pamanījās savākt vērtīgu mākslas priekšmetu kolekciju. Par Staļinu atcerējos, vērojot Krievijā nerimstošo diskusiju par prezidenta Vladimira Putina “apslēpto bagātību”, iespējamo pili Melnās jūras krastā netālu no Sočiem. Lai gan baumas par tās pastāvēšanu klīda jau krievu laiku, jaunu intrigu izraisīja Alekseja Navaļņija filma “Pils Putinam. Lielās korupcijas vēsture”. Kanālā YouTube tā parādījās 19. janvārī, un līdz mēneša beigām visā pasaulē filmu noskatījās 105 miljoni cilvēku. Arī Latvijā tas joprojām ir pats populārākais YouTube video.

Navāņijs apgalvo, ka greznā ēka, kas izmaksājusi aptuveni vienu miljardu ASV dolaru, caur uzticības personām (radiem, draugiem, fiktīvām firmām) piederot pašam Putinam. Ja Putins neslēpjoties būtu vēlējies uzcelt vēl vienu ārpilsētas rezidenci Krievijas prezidentam vajadzībām, tikai retais būtu cēlis iebildumus. Prezidents mums

viens, viņam pienākas! Jo šāda rezidence, lai cik grezna un dārga arī būtu, paliktu valsts īpašums. Savulaik Krievijas cāriem piederēja pils, taču tās kalpoja valsts reprezentācijai, ne privātajai dzīvei. Tagad izskatās, ka “Putina pils” celta ar mērķi to piesavināties, “iebāzt kabatā” un vēlāk nodot mantojumā. Pēc Navaļņija filmas parādīšanās Kremlī sākās neveikla taisnošanās – no pilnīgas noliegšanas līdz apgalvojumiem, ka tā esot “negaidīta dažu bagātu draugu dāvana”, kas pasniegta “pateicībā par nesavtīgu darbu tēvijai un tautas labā”. Putina nelaime ir tā, ka viņam vairs netic. Turklāt prezidents kļuvis smieklīgs, kas politikim parasti nozīmē karjeras beigu sākumu.

Iespējamā korupcija šajā stāstā mani īpaši nepārsteidza. Diemžēl tā ir visu postpadomju valstu nelaime. Tas, kas gan šķiet mazliet dīvaini, ir pils iekārtojums – barokāla greznība, zeltījumi, nesamērīgi dārgās mēbeles un interjera priekšmeti. Piemēram, 700 eiro vērtā tualetes poda birste, kas jau kļuvusi par interneta ikonu jeb, kā tagad saka, – mēmi. Sava teātris, pazemes hokeja halle, kazino ar ruletes galdu, spēļu automāti, smēķējamā zāle ar ūdenspīpēm un nelielu skatuvi, striptīza dejotāji paredzēti stienis. “Čigānu baroks” – tā šo stilu dēvē Krievijā. Jo līdzīgas mājas (saprotams, krievni mazākas izmēros) būvē turīgi čigānu baroni. Saka jau, ka par gaumi nestrīdas. Jautājums ir, lūk, par ko – kur meklējamas saknes šai divainajai izpratnei par skaistu, pārtikušu dzīvi? Atbilde rodama nesenā vēsturē. Modernās Krievijas turīgais slānis – tā ir tikai un vienīgi “jaunā nauda”. Padomju Savienības sabrukuma brīdī, 1991. gadā, cilvēki bija vairāk vai mazāk vienlīdzīgi. Šodien Krievijā dzīvo ap simt “dolaru miljardieri” (žurnāla *Forbes* dati) un ap 250 tūkstošiem

Krievijas cars un “čigānu baroks”

“dolaru miljoni” (*Credit Suisse* dati). Bet, ja ieskatāmies Krievijas miljardieru biogrāfijās, tad redzam, cik pieticīgos apstākļos viņi auguši. Viens piemērs – Krievijas un Izraēlas pilsonis Romāns Abramovičs. Dzimis 1966. gadā, bērnību pavadījis dziļā provincē, Siktivkaras pilsētā Komi republikā. Kas bija un joprojām ir Siktivkara? Salīdzinot ar Maskavu, Pēterburgu vai Rīgu – pelēka un trūcīga province. Krievijā par tādām saka – “caurums”. Vēlāk pārcēlies uz

Maskavu, kur 1980. gadu beigās dibina rotaļlietu ražošanas kooperatīvu. 1990. gadu vidū viņam izdodas iepazīties ar Borisu Berezovski (miljardieris, vēlāk gāja bojā Londonā miklainos apstākļos) un prezidenta Jeļcina ģimeni. Abramovičs iesaistās naftas un alumīnija biznesā, dažu gadu laikā nopelna pirmo miljardu ASV dolaru. Šodien dzīvo Londonā. Cita starpā viņam pieder futbola kluba *Chelsea* un 340 miljonus ASV dolaru vērtā jachta *Eclipse*.

Krievijas jaunbagātņieki nav īpaši diskreti. Atšķirībā no Eiropas, kur lielu kapitālu īpašnieki, aristokratija un “vecā nauda” āreji cenšas nedemonstrēt savu bagātību, Krievijā to izrāda jo spoži. Turklāt nereti šī plātīšanās iet roku rokā ar vulgāritāti un bezgaumību. Sievas, kas vēl nesen komunālo dzīvokļu virtuvēs ķīvējās par vietu pie plīts, nu kļuvušas par “augstākās sabiedrības” dāmām un nevar vien izlemt, kādas dārglietas dzimšanas dienā dāvināt mīļotajam sunūkam. Bet kur gan šie cilvēki lai būtu mācījušies dzīvokļu virtuvēs ķīvējās par vietu pie plīts, nu kļuvušas par “augstākās sabiedrības” dāmām un nevar vien izlemt, kādas dārglietas dzimšanas dienā dāvināt mīļotajam sunūkam. Te arī meklējamas Putina pils “čigānu baroka” saknes. Pats Putins izauga kā vienkāršs puika Ļeņingradas, tagadējās Pēterburgas pagalmos.

Bet laiki mainās, un līdz ar tiem arī paaudzes. Pēc Navaļņija aresta Krievijas pilsētu ielās turpinās protesti. Svētdien, 31. janvārī visā valstī tika aizturēti 5008 cilvēki, pārsvarā jaunieši. Jūtams, ka prezidents un viņam tuvākais varas loks jūtami nervozē. Bet ir tāds teiciens – ko Dievs grib sodīt, tam viņš atņem prātu, liek rīkoties neadekvāti. Dienu pirms 31. janvāra protestiem viens no Putina tuvākajiem draugiem, miljardieris Arkādij Rotenbergs negaidīti “atcerējās”, ka “Putina pils” patiesībā piederot viņam! Esot tā starp citu nopircis pirms vairākiem gadiem, vieta neesot nemaz tik slikta, varbūt ar laiku varēšot pili iekārtot viesnīcu. Iznāca kā anekdotē par iztapīgo galminieku, kuŗš smalkās vakariņās esot iesaucies: “Šo karalienes purkšķi es ņemu uz sevi!” Problēma tā, ka skaņa gan aizskrien, bet “aromāts” labu laiku vēl turas gaisā.

SALLIJA
BENFELDE

Vakcīnas šobrīd tiek uzskatītas par vienīgo drošo iespēju ierobežot un pēc tam arī atbrīvoties no Covid-19. Protams, situācija dažādās valstīs atšķiras, tomēr šobrīd inficēšanās, saslimstības un arī mirstības rādītāji ir biedējoši. Pasaulē ar šo vīrusu saslimuši vairāk nekā 103 miljoni cilvēku, un brīdī kad mūsu laikraksts nonāks pie lasītājiem, mirušo skaits jau būs vismaz 2,3 miljoni. Latvijā cīņā ar vīrusu sestdien, 30. janvārī, dzīvību zaudējuši bija jau 1180 cilvēki.

Ārkārtējā situācija Latvijā pagarināta līdz 7. februārim, un maz ticams, ka to nepagarinās, jo inficēto skaits no katru dienu testēto skaita joprojām svārstās aptuveni no 7 līdz 9 procentiem. Ir dienas, kad no jauna inficēto

ir septiņi, astoņi simti dienā, brīžam šis skaits sasniedz vai pārsniedz tūkstoti. Tiek lēsts, ka 100 cilvēki aplīpina 97 citus cilvēkus. Protams, dažādās atskaitēs un tabulās pandēmijas izplatību rēķina atšķirīgi – tiek rēķināts inficēto, saslimušo un mirušo skaits gan uz 10 tūkstošiem iedzīvotāju, gan uz vienu miljonu, gan arī t.s. kumulatīvais rādītājs jeb inficēto skaits 14 dienu laikā. Latvija visos šajos rādītājos ir aptuveni pa vidu Eiropas Savienības vai visas Eiropas valstīs. Austrālijas neatkarīgās domnīcas *Lowy Institute* 28. janvārī publicētā pētījumā secināts, ka koronavīrusa pandēmijas pārvaldībā vislabāk veicies Jaunzēlandei un vissliktāk – Brazīlijai, savukārt Latvijā šai

ziņā ir 9. vietā. Mazliet sliktāk veicas mūsu kaimiņiem – Igaunijā ir 11., bet Lietuva – 19. vietā.

Lai vakcinācija varētu notikt ātri un pārskatāmi, Latvijā tika izveidots Vakcinācijas birojs, kas darbu sāka 25. janvārī. Uz to tika izsludināts konkurss, darbam pieteicās 416 cilvēki, atlase notika ātri un par biroja vadītāju izvēlējās Ēvu Juchņeviču. Vakcinācijas biroja galvenais uzdevums būs nodrošināt, lai vakcinēšanas process ritētu gludi un savu poti pret Covid-19 bez aizķeršanās varētu saņemt ikviens Latvijas iedzīvotājs, kuŗš to vēlēšies. Birojam, visticamāk, būs ne tikai jārisina loģistikas un iepirkumu jautājumi, bet arī jāpārliecina sabiedrība vakcinēties, jo pašlaik šo iespēju izman-

tot plāno tikai puse Latvijas sabiedrības. Jāpiebilst, ka Ēva Juchņeviča, kuŗai ir ilggadīga pieredze nacionāla mēroga pārozaru projektu vadībā, bijusi XXVI Vispārējo latviešu Dziesmu un XVI Deju svētku izpildītāre. Par Vakcinācijas biroja pieciem t.s. kodola darbiniekiem ir zināms, ka arī pārējie ir strādājuši lielos un nopietnos projektos – eiro ieviešanas projekta un Latvijas zāļu verifikācijas projekta organizēšanā.

Tiesa gan, sabiedrībā iebildumus ir izraisījušas biroja darbinieku algas, jo, piemēram, tā vadītājas alga ir lielāka par ministru algām, tāpat arī šaubas radījis tas, ka biroja vadītāja ir bijusi ar kultūru saistīta projekta organizatore. Savukārt veselības

ministrs Daniels Pavļuts skaidro, ka birojam ir vajadzīgs labs organizators, nevis mediķis.

Birojs ir aktīvi sācis darboties. Lai sasniegtu vakcīnu piegāžu apjomam atbilstošu potēšanas pret Covid-19 ātrumu, tiks organizēts kopēji vadīts vienotais vakcinēšanas tīkls, un līdz vasaras beigām paredzēts sadalīt 70% pieaugušo, paredz vadībā apstiprinātais Covid-19 vakcinācijas plāns. “Vakcinācijas plāns, kuŗu šodien apstiprinājām valdībā, ir detalizēts, digitāls un elastīgs. Nenoteiktība ir šī laika vienīgā noteiktība, tagad mēs būsim gatavi rīkoties dažādās situācijās.

(Turpinājums 7. lpp.)

ĢIRTS SALMGRIEZIS

Beidzot 2021.gads ir iespraucies pa pusatvērtu logu, sagaidīts uz rasainās terases un ar ne tik grandiozām ugunošanas zalvēnēm, kā tas bija pierasts iepriekšējos gados. Mirkli bija klusums... Ir dīvainas izjūtas tādā brīdī, kad gadi satiekas uz īsu brīdi. Tagad jau gads sācis saplīst divpadsmit mirdzošās cerībās...

Kaimiņi cits citam pa druskai notaurēja no atvērto logu spraugām laimīgu Jauno gadu. Kāds paribināja kastroļu vākus, tādējādi norakstot visnotaļ jokaino, pelēko 2020. gadu ne jau tajās labākajās, skaistākajās vēstures lappusēs. Jā, un Vecgada vakarā bez liekas drūzmēšanās laužu puļos Briseles Vecpilsētas Lielajā laukumā.

Vismaz šogad pilsētas tīrības šarma veidotājiem nav vairs jāvāc stikla lauskas, neizdzertās šampānīša pudeles, jo Briseles sabiedrība jau no oktobra nogales cītīgi un mierīgi dzīvo savās mājstāvēs. Aizdomājos, kāpēc Latvijā to sauc par mājseidi? Būtībā mājās var arī kustēties, stāvēt, veikt jestrus olimpiskos vingrojumus, lasīt grāmatas, skatīties tālraidi, klausīties tāldzirdi. Manuprāt, īsti nav labi šo vīrusa apkarošanas procesu apzīmogot ar sēdēšanas vārdu. Kustībā taču ir spēks, un tā rodas enerģiskā vitalitāte, kad dzimst jaunas domas un idejas, paplašinās apvāršņi un, ja nepieciešams, varam palūkoties aiz horizonta...

Manas baterijas ir uzlādētas, kas bija ļoti nepieciešams, – gada pēdējās nedēļas vēl izdevās būt Latvijā, plašajos Zemgales līdzenumos! Kad kolēģe ieraudzīja foto no pārgājiena uz Karaļa avotiem, viņa iesaucās: “Debesis, kā vienmēr, Latvijā ir augstākas!” Debesis augstākas, skaidrākas, līdzenumi līdzenāki, sakoptāki, kad, uz tiem raugoties, var ienirt, atklāt bezgalīgos domu plašumus. Tas ir svarīgi – reizēm emocionāli enerģētiskās baterijas uzpildīt ar šo Zemgales zemes spēku. Kad reizēm Eiropā, Briselē, virmo kārtējās kaislības, man ir svarīgi, lai manas baterijas ir piepildītas ar Zemgales viedumu. Šajās situācijās pārsvarā esmu rāms, jo uz zemes notur Zemgalē iegūtais miers. Tāpēc reizēm ir jāatgriežas mājās – Aucē, kas ir mazais sirdspuksts Zemgales līdzenumā. Un pēc tam ar jaunām jaunām atsperties, dzīvi no jauna atklāt metropolē, pie Eiropas kopgalda – Briselē. Lai mums visiem līdzsvaroti, harmoniski sirdspuksti 2021. gadā!

KAFIJAS VIETA

Brīdī, kad caur gadsimtiem noturīgi noblietētā bruģa *Grand Place* laukumā Briselē neierasti spraucās arī zaļie zāles asni un es biju viens no galvenajiem varoņiem pasaules kopīgajā seriālā “Viens pats pilsētā” ar kafijas turziņu rokās, tad tikai vienīgi vēl tajā plaukstošajā pavasarā acumirkli iedomājos par atvērtām klavierēm Vecpilsētas laukuma centrā.

Īpaša kafija man radīja patiesu iedvesmu. Šī dzēriena lieliskā

smarža manās domās ļāva piedzimt mūzikai, no tūristu brīvā vēsturiskā laukuma savdabīgā klusuma es it kā sadzirdēju mirklīgās mūzikas skaņas. Tikai man pietrūka vien patiešām reālu klavieru un augsta līmeņa šī instrumenta virtuozs, lai patiešībā noticētu, ka tas nebija tikai un vienīgi sekundēs mērāms īss, iepauzēts, domīgs sapņa uzplauksnis.

Nenoliedzami, viens no šī līdzņemšanas (*take-away*) laikmeta maniem atklājumiem Briselē ir *Café Capitale* (*Rue du Midi 45*).

Derek Blyth grāmatā par 500 slēptākajiem Briseles noslēpumiem (*The 500 Hidden Secrets of Brussels*) šī kafijas vieta nav atslēpenota, iespējams, tāpēc, ka tā atrodas visiem uz delnas – Vecpilsētas krustcelēs, iepretim policijas iecirknim. Jāteic gan, ka Briseles dzērienu vietu arhitektūrā vairāk iezīmējas alus krodiņi ielu krustojumos, un pat visnomaļākajā vietā var atrast pašu vienkāršāko alus sūknētavu ar tik grandiozi ambiciozo nosaukumu *Monte Carlo*. Īpaši romantiskās kafijotavas ir mazliet grūtāk sameklēt. Tāpēc *Café Capitale* ir kas īpašs, jo kafējnīcā var ielūkoties vinila platēs – pasaules mūzikas dārgumos.

Kafējnīcas saimnieki uzsver,

ka tie neaizraujas ar daudz un dažādiem uzdevumiem. Viņi visu uzmanību velta tikai vienai lietai – garšīgai un augsti kvalitatīvai kafijai. Ar to savā ziņā viņi ir mazliet apsēsti, daudz laika velta, lai atrastu izcilākās kafijas pupiņas, rūpīgi tās grauzdētu, lai pēc tam krūzītē būtu izcilākais garšu īssavienojums. Viņi labprāt dalās stāstos par kafijas pupiņu ceļojumiem no Tanzānijas, Gvatemalas, Brazīlijas un vēl, un vēl... Un kā šie ceļojumi ietekmējuši dzēriena gala iznākumu – ielējumu tasītē. Kafiju, ko var samaisīt ar mazu karotīti, dod jaunu, spēcīgu ikrīta satvērienu, enerģijas lādiņu dzīvei. Protams, reizēm liekas, ka to var baudīt bezgalīgi un bezgalīgi, bet labāk ar mēru – lai “sirds nesadeg neparasti”, kā no Tērvetes novada nākušā popdziesminieka Reinika (juniora) balādē.

Jā, vēl nekas pasaulē nav nozudis, vēl nekas nav pazaudēts, jo vēl ir melna kafija...

ČURĀJOŠAIS PUISĪTIS KĀ PASAULES MODES IKONA

Viena no Beļģijas populārākajām dziesmas rindām vēsta par kādu vietu pasaulē, kur valda cēlais, mazais puisītis... Viņš nod rīta dāsnis, no visas sirds dod savu spirtu, atvēsinošo šķidrumu. Un tas nav nevienš cits kā *Maneken Pis* Briselē. Brīdī, kad labākie un iesirmotākie beļģu kungi no Čurājošā puisīša brālības, biedrības jeb asociācijas sāk varoņīgi skandēt dziesmu par *Maneken Pis*, tad beļģu nīpurulis atbildi parādā nepaliek, un dziesmas izskaņā strūkliņa kļūst tik spēcīga, ka gluži kā ar Niagāras ūdenskrituma atspēriģo belzienu mērķtiecīgi iešļācas apkārtesošo vērotāju puļos. Neviltots prieks ir gan ļaudim no Āzijas plašumiem, gan snobiem no Eiropas metropolēm, protams, visiem īpašās ceremonijas skatītājiem. Ir atkal piedzīvots skaistuma apmirdzēts un

neizmirstams mirklis. Tā ir reize, kad Briseles čurājošais puisītis ir apģērbts kādā krāšņā tērpā. Jāteic, viņš ir pasaules modes ikona, viņa garderobe ir tik plaša, par kādu varētu vien sapņot daudzi jo daudzi augstās modes mākslas apžilbinātie. Briseles galvenajam stiprulinim, urinatoram piestāv itin viss, nav jācinās ar smagām, nogurdinošām diētām. Sportisks kā Latvijas komandas hokejists, iznesīgs Alsungas novada tautastērpā, prot nēsāt pat japāņu samuraja bruņas, gozēties ķirgīzu lāčādas kažokā ar kinzālu, spēj lidot tālās zilajās kosmonauta skafandrā un jūs nemanot pārsteigt Venēcijas karnevāla maskā.

Iesaku aplūkot ne tikai ūdens strūklaku, bet apmeklēt arī netālo *Maneken Pis* garderobi (*Rue du Chêne 19*). Beļģijas runasvīrs (grūti būtu iedomāties grāmatu par šo valsti bez šī simbola) tiek apģērbts jau vairākus gadsimtus.

Vēstures avotos nav ziņas, kam radās šī doma par ietērpšanu, bet viena no senākajām liecībām saglabājusies no 1616. gada. Viņa kolekcijā ir vairāk nekā 1000 tērpu, un 170 dienas gadā puisēns rotājās kādās citās drānās. Garderobe ik gadu tiek papildināta ar 25 jauniem kostīmiem. Drānu dāvinātāju netrūkst, dažkārt gadās, ka valsts puisītim dāvina krāšņu tērpu, bet tas neder, jo viena no mazūļa rociņām ir iespiesta sānos. Tāpēc nav labi šūt tērpu ar divām piedurknēm.

Briseles mazulis savu karjeru sācis 15. gadsimtā kā ūdens apgādes strūklaka. Senākos strūklaku dekoros bieži tika izmantoti antīkās pasaules motīvi un Renesances laika populārie eņģelbērniņi. Savulaik Briseles ūdensapgādes sistēmu brauca pētīt arī inženieri no citām viduslaiku pilsētām.

(Turpinājums 7. lpp.)

(Turpināts no 6. lpp.)

Kā tad pilsētniekiem visnotaļ ierastais puisītis kļuva par leģendu?

Viens no minējumiem: aiz skaudības pret Briseles skaisto laukumu Francijas karalis Luijs XIV 1695. gadā nobombardēja visu Lielo laukumu. Taču šī strūklaka ar puisīti palikusi pilnīgi neskarta. Tā ļaužu simboliskajā uztverē puisītis parādījās kā brīnums, un ne velti tiek stāstīts, ka viņš ar savu strūkliņu ir palīdzējis pilsētā apdzēst lielo ugunsgrēku pēc franču uzbrukuma. Taču ir zināms, ka 1747. gadā franču karavīri pat to nozaga, un tas pats Francijas karalis Luijs XIV, lai atvainotos par karavīru slikto uzvedību, dāvāja puisītim skaistas drēbes – brokāta, izšūtas ar zeltu. Apģērba kopiju var aplūkot *Maneken Pis* garderobē.

Savukārt 1745. gadā to nozaga angļu karavīri, un vēlāk atrada *Geraardsbergen* pilsētā. Lai pateiktos izpalīdzīgajiem iedzīvotājiem, pilsētai tika uzdāvināta kopija.

Tāpēc jau laikam oriģinālā strūklakas statuja joprojām tiek glabāta Briseles pilsētas mūzejā, kas atrodas vēsturiskajā centrā, *Grand Place* laukumā (*Maison du Roi, Broodhuis*). Tomēr suveniru veikalos katrs var nopirkt savu *Maneken Pis*, kas var palīdzēt pat atkorķēt vīna pudeli. Tikai uzmanīgi un prātīgi ar mazā puisīša korķvirtena “gadžetu”! Jauno laiku leģendas vēsta, ka suvenīrs, izgatavots nevis Beļģijā, bet aiz trejdesmitā gadsimta, var nepaveikt galveno uzdevumu – atbrīvot vīnu no iespundējuma. Korķvirtenis var vienkārši nolūzt vai iesprūst, dzira tā arī var palikt, pie lūpām neskarta un neizdzerta. Noteikti labāk korķīgo *Maneken Pis* ieteiktu nolikt plauktā līdzās citiem tālo valstu suveniriem. Tikai laikus neaizmirstiet nospodrināt savu ceļojumu magnetizējošos simbolus. Skaistākie pagātnes ceļojumi nedrīkst noputēt! Tajos, domās atgriežoties, var at-

kal un atkal kavēties atmiņu mozaikās un rast jaunas neticamas iedvesmas vēl nepavērtiem, vēl neatvērtiem pasaules lielceļiem, mazceļiem, takām... Kad izdzirdat – “*Quand il fait Pss... Pss...*”, tad noteikti atkal esat nokļuvuši *Maneken Pis* jaunā tērpā atklāšanas ceremonijā.

BRISELES TIRGUS

Starp augļu krāvumiem un apģērbiem, starp pārpildītiem olīvu traukiem un sapaķotiem maziem rožu kalniem, stādiem, starp mazgāšanas līdzekļiem un gardi ceptām vistām, kartupeļiem, nepārtrauktām ļaužu strauēm, tirgotāju dinamiski dārdošiem starpsaucieniem un beļģu kundzītēm, kuņas veiksmīgāk operē ar saviem iepirkumu mazajiem trolejratiņiem nekā iestrēgušie auto stūrmaņi pirms iebraukšanas rīta agrumā mūsu mīļajā pilsētā... Tā ir viena no dzīvākajām Briseles dzīves atēlu galerijām, kas spilgti izgaismo Beļģijas daudzveidīgās galvaspilsētas vaibstus. Mani fascinē šis nesterilais, organiskais tirgus mikslis, kam nav nedz samākslotības, nedz piepucētās pieklājības, nedz arī smalki ietērptu un safrizēto kundziņu un kundziņu filozofiskās tērzēšanas par savām dzīves fundamentālajām atmiņām pie šampaniešu glāzēm un austeru paletēm. Nepārprotiet, man nekas nav iebilstams par dzīves baudīšanu, līdzīgi kā to savos populārajās britu seriālos ir izdzīvojuši dievīgā *Hyacinth Bucket* (Hiacinte Bukēē). Taču šajā svētdienas Briseles popgleznā manai mīļajai Hiacintei vieta neatrastos. Ja jums gadījumā atbraukuši ciemos Hiacintes un Hiacinti, tad labāk uz šo vietu nevest!

Svētdienās Briseles viena no centrālajām dzelzceļa stacijām *Zuidstation/Gare du Midi* (Diendvidstacijas), no kuņas var ērti tālāk mērot ātrgaitā ceļojumu uz Londonu, Parīzi, Amsterdamu, kļūst par dažāda veida dārgumu, saukšu to par “andel-landi”

(aptuveni 400 tirgotāji tvers jūsu uzmanību). Brisele ir populāra ar saviem tirdziņiem dažādās dienās un dažādās pilsētas komnās. Šis tirgus ir tikai vienreiz nedēļā – svētdienās, no sešiem rītā līdz agrai pēcpusdienai – pulksten 14. Tiem, kuņi nevēlas iekļūt trolejratiņu parādēs, labāk doties rīta agrumā. Savukārt tiem, kuņi vēlas produktus nopirkt par labākām cenām, izdevīgāk ir ierasties uz tirgus slēgšanas laiku, kad pārdēvēju sirdis piedzīvo finansiālos atkušņus, un viņi produktus notirgo par simboliskām cenām, lai paši atbrīvotos no saviem preču krājumiem. Labāk uz šo anđeli doties ar sabiedrisko transportu, jo būs grūti atrast vietu, kur novietot savu ātrgaitas dūcēju. Man vienmēr lielākais izaicinājums pēc iepirkumu somu uzpildīšanas, marokāņu pildīto pankūku nobaudīšanas ar piparmētru tēju, kas allaž ir tik precīzi saldināta ar cukuru, lai iestātos patīkams sirdsmiers, ir nokļūšana līdz tramvajam. Tur kopā ar

pārējām brašajām trolejratiņu kundzītēm, kundziņiem ar palmu podiem, nākas iespraukties un atrast savu vietu. Viss tramvajs ir tikai un vienīgi tirgus pirkumu aromatizēts. Jāteic, pēdējoreiz mans pirktais vistas cepetis bija pārāk un sasniedza aromātu virsotni tramvajā! Un mans *Hermes* ikrīta atsvaidzi-

nošais smaržūdens noplaka un palika tikai blāvā fonā... Tā arī ir dzīve – kad cepetis nostumj malā izsmalcinātas franču smaržas. Tāpēc jādomā uz tirgu, lai vēlreiz un vēlreiz gūtu jaunus apstiprinājumus, pārdomas un izvēdinātos no ikdienas garlaicīgajām rutinām.

Par Latviju, vakcīnām un lielo cerību

(Turpināts no 6. lpp.)

Gan tad, ja vakcīnu piegādes kavēsies, gan tad, kad to būs ļoti daudz,” par plānu izteicās veselības ministrs. Veselības ministrija arī informēja, ka vakcīnācijas process tiks organizēts centralizēti. Ņemot vērā to, ka vakcīnēšanās ir ikviena iedzīvotāja brīvprātīga izvēle, iedzīvotāji varēs pieteikties vakcīnēšanās rindā vairākos veidos – sākot ar elektronisku pieteikšanās vietni, kas tuvākajā laikā tiks atvērta reģistrācijai, gan arī caur ģimenes ārstiem. Prioritārās vakcīnējamo grupas nemainīsies. Februāri tiktu turpināta veselības aprūpes darbinieku vakcīnēšana, bet papildus tiktu uzsākta arī sociālās aprūpes dienestu darbinieku un to klientu, kā arī daļas senioru vakcīnēšana. Jau no aprīļa varētu sākt citu prioritāro grupu iedzīvotāju vakcīnē-

šanu, savukārt no jūnija varētu uzsākt visu iedzīvotāju vakcīnēšanu, kas iepriekš nav iekļāvušies kādā no prioritārajām grupām. Lai sasniegtu mērķi – pieaugušo iedzīvotāju vakcīnācija ne mazāk kā 70% 2021. gada vasaras beigās – no februāra pakāpeniski ir jākāpina vakcīnācijas pakalpojumu apjoms, lai no marta varētu nodrošināt ne mazāk kā 100 000 vakcīnācijas epizodes nedēļā.

Vēl var piebilst, ka Eiropas Savienībā ir apstiprinātas trīs vakcīnas – *Pfizer* un *BioNTech* izstrādātā Covid-19 vakcīna, ražotāja *Moderna* vakcīna, un pašas janvāra beigās apstiprināta arī *AstraZeneca* vakcīna.

Vismaz teorētiski plāns un arī ieceres nopietni iesaistīt informācijas tehnoloģijas (IT) ir apsvēcams. Līdz šim, piemēram,

ļoti daudz laika ir prasījusi dažādu datu apstrāde un dokumentu gatavošana, kas bieži vien notika manuāli.

Tomēr ir nopietni šī plāna īstenošanas riski.

Pirmkārt, tikai aptuveni puse Latvijas iedzīvotāju ir gatavi vakcīnēties. To vidū, kas to nevēlas, vairāk ir krievu valodā runājošo. Daļa iedzīvotāju vēlas nogaidīt, lai pārliecinātos, ka jaunās vakcīnas nenodara neko ļaunu, bet daļa uzskata, ka vakcīnas vispār ir sliktas un nav vajadzīgas. Piemēram, Janīna no Daugavpils ar 52 gadu darba stažu, kuņa turklāt ir Daugavpils slimnīcas Plaušu slimību un tuberkulozes centra galvenā medicīnas māsa un arī radiologa asistente, apgalvo, ka noteikti nebūs tā, kas vakcīnēsies pirmā, ka vienmēr visu apdomā. Janvāra sākumā Latvijas

Radio Latgales studijas žurnālistiem medmāsa stāstīja, ka palaujas uz sava organisma izturību un imunitāti, kas pasargās no slimības. Sazvanoties pēc nedēļas, viņa atrodas mājās ar diagnozi “Covid-19 pozitīva”. Janīna domā, ka inficējusies darbā, un 70 gadus vecā medmāsa cer, ka slimība paies viegli.

Otrkārt, problēmas jau tagad rada visu trīs minēto vakcīnu ražotāju kavēšanās ar piegādēm.

Latvija līdz šim saņēmusi trīs *Pfizer* Covid-19 vakcīnas kravas – pirmajās divās piegādēs saņemtas 23 400 devas, bet trešajā – vēl 6800 devas. Savukārt 12. janvārī saņemtas 1200 pirmās *Moderna* vakcīnas devas. Tagad tiek gaidītas arī *AstraZeneca* vakcīnas.

Skandālu izraisījusi ziņa, ka Latvija jau decembrī varēja pa-

sūtīt daudz vairāk *Pfizer* devu, bet bijusi veselības ministre Ilze Viņķele valdību par to pat nav informējusi. Tiesa gan, *Pfizer* ir ļoti sarežģīta vakcīnu pārveidāšana un uzglabāšana, tomēr jau tobrīd bija skaidrs, ka *AstraZeneca* apstiprināšana kavēsies. Ir sāktā dienesta izmeklēšana, un premjers sola, ka vainīgā vai vainīgās personas tiks sodītas.

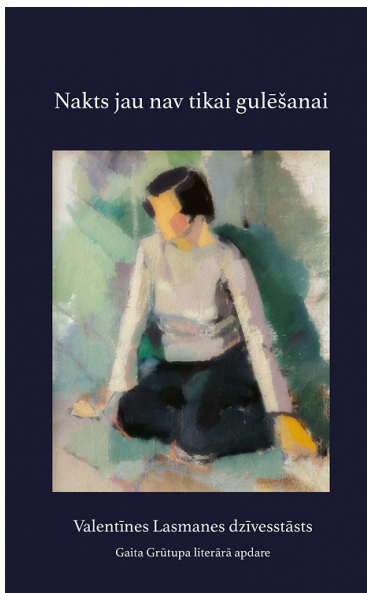
Ir skaidrs, ka no tā, cik veiksmīgi tiks īstenots vakcīnācijas plāns un kā birojs (arī valdība) pratis sarunāties un sadarboties ar iedzīvotājiem, būs atkarīga ne tikai premjera, veselības ministra un vēl vairāku politiku nākotne (Saeimas vēlēšanas ir jau nākamajā gadā), bet arī Latvijas iedzīvotāju veselība. Tā ir ļoti nopietna un smaga nasta.

EDUARDS SILKALNS

Ilgdzīvotāja atceras

Nakts jau nav tikai gulēšanai, Valentīnes Lasmanes dzīvesstāsts
Gaita Grūtupa literārā apdarē, apgāds “Mansards”, 2020. g., 494 lpp.

Pie tam manū skauģa dabu īpaši kairina viņas stāsta virsraksts: *Nakts jau nav tikai gulēšanai*. Vai tad 102 gados trūkst dienu, tā ka dzīvošanai palīgā jāņem arī nakts?

Skaidrojumu grāmatas nosaukumam lasām 427. lappusē. Mūža pēdējās gadumijas naktī V. Lasmane, nevarēdama aizmigt, šādu teikumu pierakstījusi. Tekstu apstrādātājs G. Grūtups atgādina, ka tieši ar naktīm saistīts reiz vēl tik jaunās Valentīnes cienjamākais labdarības darbs: bēgļu laivu organizēšana no Kurzemes krasta uz brīvību Otrā pasaules kara beigās. Viņš vēl piemetina: “Patiesi, nakts jau ir arī mīlestībai un nākotnes domām.”

Sendienās, kad viedtālrunu spaidīšanas vietā jauni cilvēki no rokas rokā ar lūgumu pēc ieraksta deva piemiņas albumiņus, populārs novēlējums bija: “Dzīvo dzīvē dzīvu dzīvi, / Lai tev dzīvē dzīva dzīve!” Pārceļot vēlējuma izteiksmi uz īstenības izteiksmi, būsim par V. Lasmanes kuplo

Lasot vecumdienās sēru sludinājumus, mēdzu domās pierēģistrēt, kuŗš aizgājējs bijis vecāks par mani un kuŗš jaunāks. Var neizklausīties pārāk smuki, bet, ieraugot aizgājušā dzimšanas gada skaitli, kas tagadnei tuvāks par manējo, gūstu grūti aprakstāmu labsajūtu (paldies Dievam, par laimi), ka pretēji aizgājušajam mītu vēl šajā saulē. Turpretim ilgdzīvojušos, ko tur slēpt, nedaudz apskaužu.

Skaidību, greisirdību izjutu, nupat vēl rakstot par Maijas Miglas-Streičas romānu *Matildes gadsimts*, kuŗa reāli reiz dzīvojuši tituļvarone (1903-1997) pieredzējusi teju vai visu divdesmito gadsimteni. Bet sagādijies, ka tūdaļ pēc Matildes dzīvesstāsta rokā nonāk kādas viņu vēl pātrumpojušas seniores stāsts: visvairāk Zviedrijas latviešu sabiedrībā labi pazīstamajai Valentīnei Lasmanei (1916-2018) laimējās nodzīvot simt divus gadus.

Laulības ar Albertu Lasmani, 1952. gads

Valentīne kopā ar vīra māsām: Lidiju Lasmani-Doroņinu, Veltu Čaksti un vīra tēvu Andreju Lasmani Rīgā, 1966. gads

mūžu pateikuši būtisko. Viņa, liekas, bijusi orientēta uz dažādu pieredžu apgūšanu, neiestīgšanu rutīnā, vērošanu un vērtēšanu. Viņas gaitas bieži virzījās līdztekus prominentu līdzaudžu gaitām, tomēr tieksme pēc daudzveidības un jaunu iespēju izmēģināšanas viņai liedza sasniegt kalngalus kādā gara dzīves vai citā nozarē. Valentīnes jaunības un visa tālākā mūža draudzene Velta Rūķe-Draviņa, mērķtiecīga viena dzīves virziena izvēlētāja uzstrādājās līdz Baltu valodu katedras vadītājas postenim Stokas – kā V. L. bieži mīlinoši sauc Stokholmu – Universitātē, kamēr līdzīgu ambīciju liekas būt trūcis V. Lasmanei, kaut abas bija reiz kollēgas Baltu filoloģijas studijās Rīgā. Daudzpusīgās V. L. darbošanās raksturojumu būs grūti uziet kompaktāk izteiktu kā V. Vecgrāvja sadaļā par viņu trīs teikumos *Latviešu rakstniecībā biogrāfijas* (1992):

Strād. par vietējo ziņu red. aģentūrā “Leta” (1938 – 1939), pēc tam par latv. val. Skolotāju Malnavas lauksaimn. Vidusskolā. Bijusi zēlsirdīgā māsa leģionāru slimnīcā un Ljas Centrālās padomes evakuācijas grupā Ventspilī. 1945 emigrējusi uz Zviedriju, strād. par krievu val. Docētāju, kantoristi, bibliotekāri, ka arī par latv. val. Skolotāju Zviedrijas latv. papildskolās un Minsteres latv. ģimnazijā.

Valentīne ap 1935. gadu

Par ne tikai gulēšanai domātās nakts vārdā nosauktās grāmatas pirmajai pusei dots apakšvirsraksts “Dzīves sākums”. Savukārt šīs pirmās puses pirmā puse veļtīta V. L. dzīves un pasaules iepazīšanai brīvās Latvijas pirmajā laika periodā, bet otra puse – laikam no 1940. gada vasaras līdz 1944. gada oktobrim, kad tobrīd 23 gadus vecā V. L. izkāpj no bēgļu laivas Slītes ostā Gotlandē. Grāmatas otras puses apakšvirsraksts ir “Trimdā”. Te īpaši varētu saistīt V. L. ceļojumu apraksti pa toreizējo brīvo Eiropas daļu un atmiņas par viņas darba gadu Minsteres ģimnazijā. Kaut arī grāmata ir pilna tās autore brīvas, atraisītas personības šķietamu apliecinājumu, saskatāmi gan arī pašuzlikti ierobežojumi. “Nekad neesmu gri-

Ekrāna foto no Valentīnes simt gadu svinībām Gaismas pili Rīgā 2016. gada 16. maijā

bējusi ceļot uz eksotiskām valstīm, tikai pa Eiropu,” raksta V. L. Acīmredzot pat ASV viņa pieskaita eksotiskajām valstīm, jo nekas neliecina, ka viņa tur bijusi.

Grāmatai it kā pietrūkst apoteozes jeb trešās daļas ar virsrakstu “Atgriešanās”. Tik skaisti būtu bijis lasīt, kā “meklētājas ceļš nu galā” un kā tas visbeidzot atvedis atpakaļ uz turieni, kur tas sācies. Sakārtotājs gan saka, ka, “dzīvodama trimdā, viņa nezaudēja cerību, ka Latvija atgūs neatkarību” (427.), tomēr viņa deva priekšroku brīvību atguvušo Latviju izmantot kā ciemošanās vietu, nevis kā mūža pēdējo mājvietu. Protams, nepārskatot detaļās visus ārejos apstākļus, nedrīkstam te nevienu tiesāt. Lasām un paši lēšam, ka sirdi un garā caurcau-

Kad ieraugām uz grāmatas aizmugurējā vāka V. L. kā simtgadnieces foto portretu, viegli viņu iedomāties kā allaž smaidīgu, laipnu, labsirdīgu sirmgalvi, tomēr ja tāda patiesi būtu bijusi V. L. personība, grāmata droši vien būtu iznākusi par saldu. Patiesībā tajā vietumis netrūkst arī pa pipara graudam: ja daži no V. L. dzīves ceļā sastaptajiem vēl būtu starp dzīvajiem, laimīgi viņi par tādiem sevīs traktējumiem nevarētu būt. Bet, ja nu tiklab aprunātāja, kā aprunātie viņšaulē, tie mēs, kas pagaidām vēl dzīvi palikušies, varam vai nu priecāties par V. L. atklātību, vai par to saust.

V. L. neslēpj, kādas visādas prominences viņas jaunībā centušās ar viņu veidot tuvas attiecības. Profesors Aleksandrs Dauge, lūk, vasaras dienā uzaicinājis viņu uz Jūrmalu peldēties. – “Jūrmalā ēdām, es peldējos. Dauge nekāpa ūdenī, bet, kad es iznācu no jūras, tad sāka mani aptaustīt. Es pār-bijos. Pēc tam bijām restorānā – vīns, kafija un beigās brauciens ar taksi. Tur nu viņš ņemās mani bucot un spaidīt. Tāds ilūziju sabrukums par Daudi...” (83. – 84.). Ja pārējinām, Valentīnei tovasar piepildījās 20 mūža gadi, bet Dauge bija 68 un jau nākamajā gadā viņu aizrāva nāvīte. – 1944. gada vasarā ar skūpstu un uzaicinājumu uz savu dzīvokli Valentīnes sapņus un erosu iekvēlinājis vēlākais literātūrzinātnieks *Londonas Avīzes* redaktors Jānis Andrupis, kam ar Valentīni gan bijusi tikai divu mūža gadu starpība. (151.) Kad Zviedrijas Upsalā V. L. sākusi darboties kā mācītāja un teoloģijas zinātņu profesora Haraldā Biezā sekretāre, viņai rodas “aizdomas, ka viņš meklē sev melnā darba darītāju, kalponīti un klāt gulētāju”. (231.)

Nelaiņi vārdi grāmatā vēlti Gunāram Meierovicam, dzejnieka Alberta Spoģa pēcnācēju latviskumam, pārāk laipnajiem Imanta Lešinska uzņēmējiem viņa viesošanās reizē Minsterē u. c. Ne jau šo rindu rakstītājs spēj izspriest tiesu, kā tur senatnē viss reiz īstenībā noticis. Ar vienu pašu teikumu grāmatas sākumā, kur V. L. pastāsta par savu deguna polipu operāciju bērībā, viņa sevi it kā rehabilitē. Šis teikums ir: “Var būt, ka tā gluži nebija.” (29.) Lai tas ik lasītāju pavada, ceļojot cauri V. L. ļoti saistošajām atmiņām!

FRAGMENTS NO TOPOŠĀS GRĀMATAS

SILVIJA GRIGULIS DŽONSA

Un ko nu?!

(Turpinājums no Nr. 4)

Maniem vecākiem tas krietni atvieglāja dzīvi un viņiem nevajadzēja vairs ņemt irniekus papildus peļņai. Arī man bija vieglāk, jo, mājās cimojoties, vairs nebija jāguļ ēdamzālē, kā es to darīju iepriekš, kad braucu brīvdienās no Stoukes. Tagad pirmo reizi mūžā man bija kaut maziņa, tomēr pašai sava istabiņa, pašai sava dzīves telpa.

Tā sākās mans laiks Korbijā. Es atkal biju latviešu kopienā, dziedāju kori, dejuju un spēlēju latviešu teātrī. Seit dzīvoja arī mani draugi Daila un Ināra no Alsageras (*Alsager*). Skolā valdīja brīva, nepiespieta gaisotne un es pieteicos studijām, lai kļūtu par skolotāju.

IDEĀLAIS VECUMS

Kad man bija pieci vai seši gadi, man bija sapnis – kaut man būtu piecpadsmit. Es reiz biju satikusi kādu piecpadsmit gadus vecu blondu meiteni vārdā Asja. Tas notika Jūrmalā. Sakrustotām, slaidām, iedegušām kājām viņa sēdēja uz žoga malas. Viņa man likās ļoti pieklājīga un uzdeva jautājumus: “Kā tevi sauc? Cik tev gadu? Vai tu jau ej skolā?” Protams, es toreiz vēl skolā negāju, jo skolas gaitas sākās septiņu gadu vecumā, un man vēl bija pāris gadus jāpaciesas, taču es jutos pagodināta un ļoti svarīga, ka viņa par mani interesējas. Asja bija tik ļoti pieklājīga. Es gribēju būt tikpat pieaugusi kā viņa. Nākošajā reizē, kad es viņu ieraudzīju, mazliet samulsu un nomurmināju: “Labrīt, Asjas jaunkundze.” Viņa man uzsmaidīja. Es cerēju, ka tad, kad man būs piecpadsmit, kāds mani arī sveicinās un godinās par Silvijas jaunkundzi.

Sanāca tā, ka man nemaz nevajadzēja tik ilgi gaidīt. Man bija tikai trīspadsmit, un mēs vēl dzīvojām trazīta kopmītnēs Vendorfā (*Transit Hostel in Wendorff*). Gaidot, kamēr tiks nokārtoti mūsu vecmāmiņas dokumenti, 1948. gadā lielāko vasaras daļu un vēlāk, līdz pat oktobrim, pavadījām bezrūpīgā, notikumiem bagātā laikā.

Kādu rītu, viena pati ejot uz ēdnīcu, es ieraudzīju mazu, piecus vai sešus gadus vecu meitenīti, kas nāca man pretī. Tad viņa apstājās, pasacīja: “Labrīt, Grigules jaunkundze!” un ātri pagāja man garām. Es biju bezgala pārsteigta. Tā bija pirmā reize, kad kāds mani nosauca par jaunkundzi! Pēkšņi, es sajutos tik pieaugusi un satraukta. Man vēl nebija piecpadsmit gadu un kāds jau domāja, ka esmu pietiekami liela, lai sauktu mani par jaunkundzi! Tas nekas, ka šis kāds bija tikai pirmsskolas vecuma bērns.

Kad man patiešām apritēja piecpadsmit, man bija atļauts patstāvīgi braukt pie Ritas uz viņas dzimšanas dienas ballīti un apmēram nedēļu ciemoties pie viņas Nūportā, Velsā (*Newport, Wales*).

Es stāvēju uz ceturtās platformas Krīves (*Crewe*) dzelzceļa stacijā un vēroju, kā ik pa minūtei virzās uz priekšu pulksteņrādītāja bultiņas. Tās vēstīja vilciena (*British Rail*) atiešanas laiku uz Kārdifu (*Cardiff*). Es tās salīdzināju ar norādēm, ko tēvs bija uzrakstījis uz papīra lapas un iedevis man līdzī.

Pēkšņi pa skaļruni izskanēja garš un sarežģīts paziņojums man nepazīstamā valodā. Vienīgie vārdi, kurus noķēru, bija – “pie ceturtās platformas”. Ņemot vērā apkārtējo cilvēku reakciju, tas nebija nekas īpaši svarīgs. Neviens neizkustējās no vietas. Varbūt runātājs paskaidroja, ka tūdaļ pienāks mūsu vilciens? Pavisam drīz tas patiešām piestāja pie platformas, durvis atsprāga vaļā un cilvēki kāpa laukā no vagoniem. Es sarosījos, iekāpu un apsēdos kupejā, kur bija iekarojušās divas vecāka gadagājuma dāmas un paveicāks kungs.

Savu mazo koferīti ievietoju augšējā nodalījumā, apsēdos pie loga un skatījos laukā. Uz perona bija palicis visai daudz cilvēku. Tie stāvēja, gaidīja un pat nemēģināja kāpt vilcienā. Ko viņi gaida? Aizcirtās vagona durvis un es jutu, ka kaut kas nav kārtībā. Atjēdzos, kad biju jau uzlēkusi kājās un skaļi kļiedzu: “Mēs braucam uz Kārdifu (*Cardiff*), jā?”

Abas pretī esošās dāmas papurināja galvas, bet un vīrietis skaļi izkļiedza: “Nē! Nē!”

Es paķēru savu koferi no plaukta, vienā lēcienā biju tamburā, pat nepasacīdama viņiem paldies, un metos laukā no vilciena. Durvis aiz manis atkal aizcirtās, vagona pavodonis uz mani savādi pablenza, bet neteica ne vārda. Es atkal stāvēju uz perona un vēroju, kā vilciena sastāvs attālinās no stacijas. Vilciens uz Kārdifu (*Cardiff*) pienāca pēc dažām minūtēm.

Es nebiju redzējusi Ritu ilgāk nekā divus gadus. Tajās vasaras brīvdienās es pie viņas nodzīvoju vairākas nedēļas.

NLO

Manā piecpadsmitajā dzimšanas dienā piepildījās viens no maniem īpašajiem sapņiem. Mūsu kopmītnes mazajā istabiņā nebija iespējams ne uzaicināt ciemiņus ne sarīkot dzimšanas dienas ballīti, bet tā vietā man tika uzdāvināts mazlietots dāmu divritenis ar augstu stūres stieni un nelielu groziņu priekšā.

Pēdējo reizi ar divriteni biju braukusi pirms vairākiem gadiem Vācijā. To man iemācīja tētis. Viņš apsolīja mani pieturēt, kamēr mišu pedāļus. Tēvs pats bija dedzīgs ritenbraucējs un līdz pat pensijai viņš katru dienu ar to minās uz darbu. Vienīgais, kas viņam negāja pie sirds, bija divritēja labošana. Tādās reizēs viņš sauca palīgā abus manus brāļus, bet pats stāvēja blakus un viņus komanēja. Viņš mācīja Andrejam, kā ar ēdamdakšīņas kātu noņemt ritenim biezo gu-

mijas apvalku, kamēr Viktoram lika turēt velosipēdu taisni, lai tas nekustas. Es remontdarbos nepiedalījos, tikai noskatījos, kā viņi ņēmās ap divriteni, un pie sevis prātoju, ka noteikti ir jābūt ērtākam veidam kā tikt galā ar nolaistu riepu.

Galvenais – tagad beidzot man bija paši savs divritenis. Vienīgā problēma bija tā, ka nevienam no maniem draugiem velosipēda nebija un man nācās pedāļus mīt vienai. Es rullēju pa Alsageres (*Alsager*) ciema galveno ielu un pēc tam izbraucu uz plataka ceļa Krīves (*Crewe*) virzienā. Sākumā braucu diezgan uzmanīgi, bet pēc tam traucos arvien ātrāk un ātrāk. Mani mati plīvoja vējā un sajūta bija brīnišķīga – ātrums un brīvība! Rīpojot lejā no kalna pedāļus mīt pat nevajadzēja, divritenis traucās lejup pats. Turklāt tas to darīja arvien straujāk un straujāk, sasniedzot tādu ātrumu, ka vairs nespēju riteni novaldīt. Velosipēda pedāļi abās pusēs griezās kā lidmašīnu propelleri un es izplestām kājām joņoju lejā no kalna. Vienīgais veids, kā apstāties šajā trakajā skrējienā, būtu rokas bremze, bet tās šim ritenim nebija. Labi, ka ceļš bija tukšs, es netraucēju citiem, un citi neapdraudēja mani.

Pēkšņi sajutu asu sitienu pa pieri, ar būkšķi un gandrīz novēlos no velosipēda. Koncentrējos, lai noturētos uz ceļa, un cieši turējos pie stūres. No sasprindzinājuma biju aizmieguši acis. Šķita, ka velosipēds brauc lēnāk... Kad biju sasnēgusi ceļa likumu, sev priekšā ieraudzīju nogāzi kalna pakājē...

Es labu laiku sēdēju ceļa malā, mēģinādama saprast, kas tas bija par priekšmetu, ar ko biju saskrējusies. Šķiet, man šoreiz bija brangi paveicies. Biju tikusi vien ar punu pierē, ko man bija uzdauzījis kāds nezināms lidojošs objekts.

DZIEDĀŠANA KARĻA ALBERTA ZALĒ

1951. gada vasarā Karaliskā Alberta zālē bija latviešu pilna. Man bija tas gods stāvēt uz skatuves un izdziedāt savu sirdi, turklāt tas notika manu ideālo piecpadsmit gadu vecumā.

Anglijā bija tūkstošiem Latvijas cilvēku. Viņi visi runāja par dzimteni un gaidīja, kad varēsim atgriezties mājās.

Latvijā Dziesmu svētki notika ik pa četriem gadiem jau kopš pagājušā gadsimta. Katru reizi tie pulcēja tūkstošiem dziedātāju no visiem Latvijas nostūriem. Cilvēki devās uz Rīgu, lai dziedātu gan tautas, gan mūsdienīgākas dziesmas.

Lai nokļūtu no Alsageras (*Alsager*) Češīrā (*Cheshire*) un pēc tam līdz Karaliskajai Albertai zālei Londonā, mēs braucām ar vilcienu. Nakšņošana festivāla laikā mums tika noorganizēta “*Clapham Junction*” pazemes gaisa uzlidojumu patversmēs, kur pieci simti latviešu dziedā-

Autore Silvijs Grigule Džonsa grāmatas “What next?” atvēršanas svētki Dublinā Latvijas simtās dzimšanas dienas gadā, 18. jūlijā

tāju gulēja trīsstāvu bunkuros, dziļi zem steidzīgajām Londonas ielām.

Te pormoreiz uzzināju, kā darbojas metro. Bija tik savādi, ka ar vienu un to pašu biļeti var braukt no jebkuras Londonas stacijas līdz jebkurai citai pieturas vietai. Atlika vien atrast vajadzīgo staciju pazemes kartē. Līdz piecpadsmit gadu vecumam es biju kļuvusi par istu dzelzceļa izmantošanas ekspertu. Mūsu toreiz Anglijā aizsāktā dziesmu svētku tradīcija latviešu kopienās izplatījās visā Eiropā, Amerikā un daudzās citās valstīs. Pēdējie svētki, kuros es piedalījos, atkal bija Karaliskajā Alberta zālē Londonā, un tas notika 1976. gadā. Mans tētis darbojās svētku rīkošanas komitejā, un šoreiz tajos piedalījās visi Eiropas latviešu kori.

Papildus dziedāšanai svētku nedēļā mums bija arī literārie lasījumi, mākslas un amatniecības izstādes, tautasdeju koncerti un citas tikšanās. Svētku noslēgumā – liela svinīga balle. Parasti tā sākās ar polonēzi – grandiozu parādi, kur katram bija vajadzīgs partneris. Mani polonēze veda tēvs, un tas bija ļoti īpašs brīdis. Es biju tkpat laimīga kā 1951. gadā. Tērpusies melnā tafta kleitā, savā ideālajā vecumā lielajā svētku noslēguma ballē pirmo reizi ar tēti dejuju lēno valsī. 1976. gadā es pat nenojautu, ka šī būs mana pēdējā deja ar tēvu. Viņš saslima ar vēzi un nomira 1978. gada 14. martā Londonā.

L'AMOUR. VĒSTULE, KAS PALIKA NENOSŪTĪTA

Mīlais, Džon,

es labi atceros pelēko, lietaino dienu, kad, piespiedusi saplacināto degunu vēsajai loga rūtij, stāvēju un vēroju lietus lāses, kas kritot sitās pret palodzi. Tās itin kā spēlēja aizraujošu spēli “Noķer mani, ja vari!”

Tajā dienā es jutos ļoti vientuļi, var pat sacīt – nožēlojami, līdz kamēr cauri aizmiglotajam stiklam, ko, elpojot uz vēsās rūts, bija radījusi manis pašas dvaša,

es ieraudzīju Jūs – slaidu, skaistu tumšmati, ieejam kaimiņu mājā.

Mēs zinājām, ka mums būs jauni kaimiņi, bet tāds(!) nekad pat iedomāties nevarējām. Dažu nākamo dienu laikā manā iztēlē jūs jau bijāt pārtapis par grieķu dievu. Skolā es nespēju koncentrēties, jo domāju tikai par Jums. Es ilgojos uzzināt Jūsu vārdu, dzirdēt Jūsu balsi, redzēt Jūsu smaidu un uzzināt par Jums itin visu, bet man pietrūka drosmes Jūs uzrunāt.

Man šķita ka ir pagājusi mūžība, un tad es ieraudzīju Jūs, nākam pa mūsu dārza taku un pajam garām mūsu parādes durvīm! Vai tā bija abpusēja telepātija, vai arī Jūs bijāt pamanījis mani? Vai Jūs mani arī mīlējāt? Es vairs nespēju sakarīgi domāt un instinktīvi atrāvu vaļā durvis. Es ieraudzīju Jūsu pārsteigto skatienu. Jūsu pirmie, neveikli un klusi izsacītie vārdi man nebija saprotami. Skaidrs bija tikai viens – Jūs vēlējāties satikt manu tēvu. Un tad notika lielais brīnumš! Jūs pateicāt šo romantiskāko un skaistāko vārdu, kas saprotams ikvienā valodā. Es skaidri dzirdēju, ka Jūs to teicāt franču valodā. *L'Amour!* Tajā mirklī es sagrīļojos un atkāpos. Protams! Atklājās savu mīlestību, Jūs vispirms gribējāt runāt ar manu tēvu. Ko gan citu!?

Aizvedu Jūs uz dārzu, kur strādāja mans tēvs. Es steidzīgi devos projām un satraukta stāgāju šurpu-turpu pa guļamistabu līdz kamēr izdzirdēju noklaudzam dārza vārtniņus. Jūs bijāt beidzis sarunu. Es noskatījos, kā Jūs aizejat, saņēmos un gāju uz zināt savu likteni. Es redzēju savu tēvu, rokam zemi, bet viņš bija mierīgs kā arvien. Viņš nepavisam nelīdzinājās tēvam, kas tikko bija runājis ar savu nākammo znotu. Uz manu knapi dzirdamo jautājumu “Par ko jūs runājat?” tēvs, pat galvu nepacēlis, atrauca, ka Jūs bijāt ieradies, lai aizņemtos lielo āmuru.

Jūsos tik ļoti vilusies
Silvijs

(Turpinājums sekos)

Dzīvības glābšana pirmajā vietā

Tā uzskata un rīkojas Izraēlā

Vakcinēšanās pret Covid-19 Izraēlas valstī notiek triecientempā, un statistikas ziņā Izraēla ir neapšaubāma līdere pasaulē. Pašlaik jau gandrīz puse no valsts iedzīvotājiem saņēmusi vismaz vienu vakcīnas devu. Aizvadītajā nedēļā tika ziņots, ka abas potes saņēmuši jau vairāk nekā miljons cilvēku jeb vairāk nekā 10% no 9,2 miljoniem valsts iedzīvotāju.

Nesen vakcinēties devās arī Telavivā mītošais mūsu cienjama autors **Franks Gordons**, kurš *Latvijas Avīzes* politiskajam komentētājam **Mārim Antonevičam** pastāstīja par saviem iespaidiem un arī kopējo noskaņojumu valstī, kur, par spīti sekmiņģajam vakcinācijas procesam, saslimstība joprojām ir ļoti augsta.

Kā Izraēlā praktiski notiek vakcinēšanas process? Piemēram, kā uzzinājāt, ka pienākusi rinda – tas tiek kaut kā īpaši paziņots vai pašam jāpiesakās?

F. Gordons. Mana meita (59 gadi) un znots (55 gadi), kuŗi dzīvo Jeruzalemē, pa viedtālruni vienotās ar mūsu slimokasi, ka viņi mani (92 gadi) ar sievu invalīdi (88 gadi) vedīs vakcinēties 23. janvārī uz medicīnas centru Holonā (Telavivas dienvidu piepilsēta). Vakcinējamies ar *Pfizer* vakcīnu, un pēc trim

nedēļām – 13. februārī – būs otrais posms. Atkal sestdienā.

Vai vakcinēšanās notiek arī sestdienās? Cik zinu no stāstiem, Izraēlā sabbatā parasti nenotiek gandrīz nekas.

Seniorus mēdz vakcinēt sestdienās, jo tad uz ceļiem mazāks sastrēgums. Tiem, kas dodas sabbatā, tiek atgādināts, ka jūdaismā augstākā vērtība ir dzīvības glābšana (*pikuach nefesh*), kas, var teikt, atceļ visus 613 priekšrakstus jeb aizliegumus.

Kāda ir kārtība, kā iedzīvotāji tiek vakcinēti – kuŗas grupas pa priekšu, kuŗas pēc tam?

Vispirms vakcinēja medicīnas darbiniekus un skolotājus, tad 65+ vecuma seniorus, tad tos, kas vecāki par 50 gadiem, seko tie, kas vecāki par 40 gadiem, un vēlāk ir ieteikums vakcinēt citus, kam pāri sešpadsmit. Katrs iedzīvotājs reģistrēts vienā no trim slimokasēm, un katram līdz ar personas apliecību klāt ir slimokas personīgā magnētiskā kartīte, kur saglabāti viņa dati. Tāpēc visa atlase iet tieši caur slimokasēm. Dati ir arī Izraēlas iedzīvotāju reģistrā un sociālās apdrošināšanas resorā.

Vai Izraēlā ir vakcinēšanās un ierobežojumu pretinieki? Vai viņi ir aktīvi un redzami?

Visumā Izraēlas iedzīvotāji ir disciplinēti un ievēro distanci, nēsā maskas. Reizēm gadās, ka

Franks Gordons: “Seniorus mēdz vakcinēt sestdienās, jo tad uz ceļiem mazāks sastrēgums. Tiem, kas dodas sabbatā, tiek atgādināts, ka jūdaismā augstākā vērtība ir dzīvības glābšana (*pikuach nefesh*), kas, var teikt, atceļ visus 613 priekšrakstus jeb aizliegumus.”

kāds jauniešu bariņš “tusējas”, bet viņiem tiek aizrādīts, un viņi klausā. Man šķiet, ka termins “ierobežojumi” ir smagnējs un neparocīgs – liekas zilbes, kamēr to izrunā... Globāli iegājies

angliskais *lockdown*, ivritā *seger* (no vārda “slēgts”). Kamēr diemžēl pandēmija vēl neiet uz beigām, varbūt arī latviski būtu vērts lietot, teiksim, “slēgtnis”. Īsi un skaidri.

Kā ar ortodoksālo ebrēju kopienu? Cik atceros, pavasarī bija konflikti, jo viņi negribēja pildīt noteikumus. Vai tagad viņi pakļaujas noteiktajai kārtībai?

Ortodoksi ir mūsu posts! Viņi kopumā veido 12 procentus no Izraēlas iedzīvotājiem, bet “dod” 40 procentus no inficēto kopskaita. Viņi drūzmējas lūgšanu namos un garīgajos semināros (vīrieši un pusaudži), katēgoriski

atsakās klausīt policijas norādījumus. Ja notiek kāda rabinu “dinastijas” galvas bēres vai viņa mazdēla kāzas, pulcējas, drūzmējas milzīgs bars. Pēdējā laikā aizvien biežāk viņi melnās platmalēs uzbrūk policistiem, apsaucējot tos par nacistiem un apmētājot ar akmeņiem. Te uzreiz nāk prātā vasaras nemieri Amerikā. Ortodoksu vairākums ignorē valsti, jo atbildot tikai Tā Kunga priekšā.

Kāds noskaņojums valda palestīniešu vidū? Vai tur arī nav kādas problēmas?

Palestīniešu pašpārvaldes pāriņā kopš 1995. gada Oslo vienošanās ir nodota visa veselības aizsardzības sistēma un sociālā aprūpe. Viņi paši sagādā vakcīnas no dažām starptautiskām firmām – no Ķīnas un arī krievu *Sputnik V*, par kuŗas kvalitāti vairāki palestīniešu ārsti šaubās. Smieklus izraisīja Putina žests: viņš kā dāvanu atsūtīja simboliskas 500 (!) *Sputnik V* porcijas.

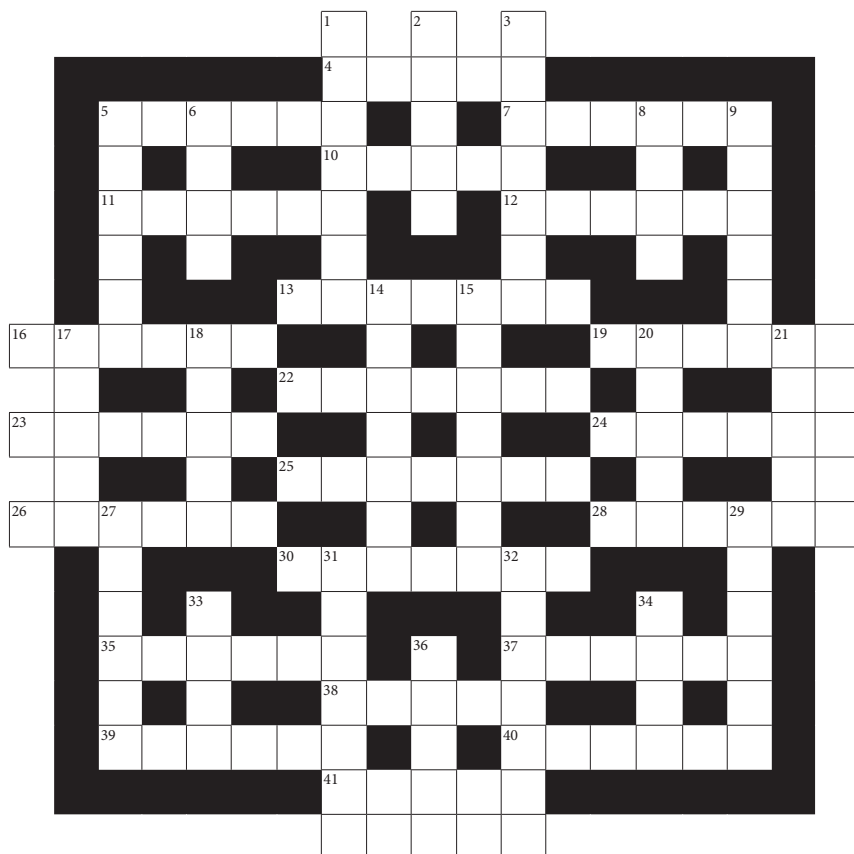
Gasas sektors kopš 2005. gada ir atsevišķs valstisks, islāmisks veidojums, kas atrodas kara stāvoklī ar Izraēlu, taču Izraēla tam piegādā daļu elektrības un caur savām ostām piegādā Gazai tās pasūtītās ārzemju vakcīnas.

Vai ir jau jūtams, ka Izraēlā Covid-19 iet mazumā?

Tagad Izraēla atrodas paradoksālā situācijā. Vakcinācijas tempa ziņā esam rekordisti – līdz martam tiks vakcinēti praktiski visi pieaugušie Izraēlas iedzīvotāji, bet tajā pašā laikā veļas jau trešais pandēmijas vilnis. Inficēto skaits baismīgs, Bengurionas lidosta faktiski slēgta un komerciālie reisi atcelti, jo tagad aizvien biežāk inficējas ar “Lielbritānijas”, “Dienvidāfrikas” un citiem vīrusa mutantiem, kas nāk “no ārpusēs”.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

ka trīsstūra mala. 6. Debess dienvīdu puslodes zvaigznājs. 8. Monarcha tituls Krievijā. 9. Eksāmenu laiks augstskolās. 14. Apdzīvota vieta Tukuma novadā. 15. Apdzīvota vieta Apes novadā. 17. Ceļi pilsētās. 18. Zilupes pieteka. 20. Blēdīgs darījums. 21. Asas sāpes mugurā. 27. Spēcīgs uzbudinājums, kas nav pakļauts gribas kontrolei. 29. Valsts Arabijas pussalā. 31. Valsts Eiropā. 32. Dabas parādība. 33. Zviedru automobiļu marka. 34. Pilsēta Somijas dienvidrietumos. 36. Jupitera pavadoņi.

Krustvārdu miklas (Nr. 4) atrisinājums

Līmeniski. 1. Penss. 4. Krons. 6. Kopia. 7. Kalkuta. 8. Memfisa. 10. Kampanija. 13. Stadija. 15. Skuteri. 17. Bojas. 19. Trilleris. 20. Skageraks. 22. Alibi. 23. Balasts. 26. Sitenis. 29. Karabīnes. 30. Sloksne. 31. Taizeme. 32. Nargile. 33. Etīde. 34. Senči.

Stateniski. 1. Poltava. 2. Skatāka. 3. Ģimnāzija. 4. Kamejas. 5. Stieple. 7. Kurss. 9. Akači. 11. Sibēliuss. 12. “Kurzemīte”. 14. Taurija. 16. Rieksti. 17. Briga. 18. Sakši. 21. Dinaburga. 23. “Būris”. 24. Laktoze. 25. Skarene. 26. Speltes. 27. Nordeķi. 28. Sakse.

Līmeniski. 4. Apūdeņošanas kanāli Vidusāzijā. 5. Garšviela. 7. Dumbvistiņu dzimtas putns. 10. Tehniski zīmēt. 11. Lieli, apaļi koka trauki bez vākiem. 12. Figūru projekciju rasējumi plaknē. 13. Plāni neraudzētas mīklas sausiņi. 16. Latviešu režisors (1911-1973). 19. Mērkaķu apakšdzimtas pērtiķis. 22. Vīnogu šķirne. 23. Latviešu aktrise (1893-1970). 24. Sens priekštecis. 25. Asteru dzimtas augs. 26.

Sekrēts. 28. Kredītiestādes. 30. Neizpauzams. 35. Latviešu svecēlājs (1894-1919). 37. Tēls Viļa Lāča romānā “Zvejnieka dēls”. 38. Gaŗš sieviešu apmetnis bez piedurknēm. 39. Japāņu automobiļu marka. 40. Valsts Āzijas dienvidos. 41. Franču rakstnieks (1828-1905).

Stateniski. 1. Latviešu aktrise (1941). 2. Latviešu rakstniece, literātūrzinātniece. (1932-2004). 3. Pilsēta Kurzemē. 5. Taisnleņ-

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palidzi! Ziedo!**

Nodibinājums “Kokneses fonds”
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS “Citadele banka”
Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas
www.liktendarzs.lv

KĀRLIS KANDEROVSKIS,
PLMC izpilddirektors

Cēsis gaida pavasari

Pasaules latviešu mākslas centra ieceres 2021. gadā

2020. gada izstāžu plānus diemžēl nevarējām īstenot, tāpēc vairākas izstādes pārceltas uz 2021. gadu. Ļoti ceram pavasara atgriešanos svinēt ar mākslinieka **Viļņa Strazdiņa** mierpilnajām ainavām. Šīs lielās, krāsainās gleznas atsauc atmiņā amerikāņu gleznotāja *Georgia O'Keeffe* paleti. Strazdiņš glezno ziemeļniecisko dabu, kas sasaucas ar Mičiganā un Kanadā pavadīto laiku.

Cēsu *mazais teātris* atgriezies Sīpoliņu galerijā, kur plāno iestudēt mūsu pazīstamā gleznotāja Raimonda Straprāna lugu "Pēdējā izrāde". Teātra dibinātāja Ilze Lieckalniņa stāsta, ka šī luga tiks pielāgota "šābrīža ierobežojumiem". Ir ļoti aktuāli runāt par to, kā ierobežojumi liedz māksliniekiem izpausties."

Maijā izstādīsim **Ēvalda Dajevska** scenogrāfijas. Izstādi plānojam līdz ar jaunās grāmatas "Ēvalds Dajevskis 1914-1990" izdošanu. Programmu prezentēs autore Dzintra Andrušaitē, kuŗa

gadiem ilgi ir pētījusi tā laika sociālpolitisko vēsturi dažādās valstīs, kurp vedis Ē. Dajevska dzīves ceļš.

14. jūnijā plānojam atklāt izstādi "**Aleksandrs Karpovs**: mākslinieks un cīnītājs." Dzimis trimdā, ASV, Aiovas līdzenumos,

Karpovs absolvēja Minesotas Universitātes mākslas departamenta grafiskās mākslas fakultāti, 1993. gadā pārcēlās uz Latviju. Latvijas mākslas akadēmijā ieguva maģistra gradu. Savos politiski skarajos grafikas darbos Aleksandrs atainoja vardar-

bību un netaisnību ASV, kā arī okupētajā Latvijā.

2021. gada jūnijā atklāsim izstādi, kuŗā iepazīstināsim apmeklētājus ar Filadelfiju, kur pēckara gados mājvietu guva ļoti produktīva latviešu mākslinieku grupa. **Arnolds Treibergs, Oskars Skušķis, Voldemārs Jansons, Laimons Eglītis, Guna S. Mundheima, Harijs Gricēvičs** un **Peters Daumants Schnore** veidoja dinamisku latviešu mākslinieku kopienu.

Jūlijā uz mūsu telpām no Dānijas ceļos izstādes projekts "Zilā matērija." **Laima Puntule** un **Anne Marie Udsen** pētīs divus vissvarīgākos zilos pigmentus: kobalta zilo un indigo. Izstāde būs daudzveidīgs ceļojums zilajā krāsā – iekļaujot glezniecību, zīmēšanu, grafiku, kā arī krāsota tekstilmateriāla elementus.

Mēs ļoti ceram, ka 2021. gads ļaus mums droši turpināt jūsu iepazīstināt ar diasporas mākslinieku daiļradi!

DAINIS MJARTĀNS, PLMC valdes loceklis

Šī ir vieta, kur domāt

"Šī ir vieta, kur domāt," tā sava apmeklējuma laikā PLMC viesu grāmatā ierakstīja Valsts prezidents Egils Levits. To patiešām var attiecināt uz mūsu nodibinājuma 2020. gada klātienē un virtuālajām izstādēm.

Aizvadītā gadā Cēsis uzturējās mūsu izstāžu kuratore Lelde Kalmīte. "Roku uz pulsa" turēja direktors Kārlis Kanderovskis. Pašlaik viņi abi devušies uz Čikāgu, taču mēs gaidām atgriešanos, jo šajā gadā plānojam virkni interesantu izstāžu. Iepriekš koncentrējāmies uz Austrālijā tapušo mākslu, taču 2021. gadā plānojam mākslas draugus Latvijā plašāk iepazīstināt ar latviešu mākslinieku devumu, kas savulaik darbojās Filadelfijā, ASV.

Priecē, ka PLMC bijis Latvijas plašsaziņas līdzekļu uzmanības lokā. Cēsis viesojās Latvijas Radio, Latvijas Reģionu televīzija Re:TV, žurnāls IR, un laikrasts *Laiks* regulāri informē sabiedrību ārpus Latvijas par centra aktivitātēm.

PLMC izstāžu un archīva telpas ir savienotas ar vēsturisko ēku, kas šobrīd ir kopīga darba telpa, kuŗā atrodas mazie starta uzņēmumi, mākslas studijas, sanāksmju telpas un neliela alus darītava. Šogad uzsākts galvenās ēkas fasādes remonts un pagalma pārbūves darbi. Kopā ar restaurēto Cēsu dievnamu vecpilsēta kļūs sakoptāka. Mūsu viesiem nākamgad būs iespēja to novērtēt.

Vissirsnīgākais paldies visiem, kas šogad pielikuši roku, lai mūsu darbs virzītos uz priekšu! Īpašs paldies Kārlim Kanderovskim, Leldei Kalmītei, Baibai Eglītei, Ingridai Bitei, Gunai Mundheimai, Vijai Zuntakai-Bērziņai, Marikai Zeimulei, kā arī organizācijām, kas atbalstījušas PLMC darbību – Kultūras

Dainis Mjartāns iepazīstina Valsts prezidentu ar PLMC archīva krājumiem

ministrijai, Amerikas latviešu apvienībai (ALA), *Pasaules brīvo latviešu apvienībai* (PBLA) un ASV bezpeļņas organizācijai "Pasaules latviešu mākslas savienība"!

Paldies tiem, kas ziedojuši mākslas darbus, archīva materiālus un grāmatas, kas papildinās mūsu pētniecības nodaļu.

Covid-19 krīze sabiedrībā var atstāt lielu emocionālo rētu. Tas ir pārdzīvojamu laiks, kuŗu jāpārvar. Novēlu visiem mūsu draugiem, atbalstītājiem un ziedotājiem saglabāt emocionālo līdzsvaru šīnē nebūt ne vieglajā laikā un raudzīties ar optimismu nākotnē. Aicinu nākt centra atbalstītāju pulkā. Mums var ziedot:

Pasaules Latviešu mākslas centrs
Reģ.nr. 40008174687
Banka: A/S Swedbank kods HABALV22
Konts:
LV86HABA0551030475675

Ieraksts PLMC viesu grāmatā:
"Trimda ir nozīmīga latviešu nācijas daļa ar savu raksturīgu kultūru un mākslu, kas ir latviešu nācijas kultūras un mākslas integrāla sastāvdaļa. Tajā atspoguļojas latviešu vēsturiskā reālitate un vieta pasaulē. Paldies šī centra organizatoriem un entuziastiem, kas to mums saglabā un dara pieejamu! Šī ir vieta, kur domāt..."

Egils Levits, Valsts prezidents

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālrunā!

MATISS KUKAINIS ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
 - Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
 - Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM:
• 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
SĒRU SLUDINĀJUMS:
• NB! 60 eiro

Pasta adrese:
Ģertrūdes iela 27
Rīga, LV - 1011
Tālrunis + 371 67326761
Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:
Pirmdien – 9-17
Otrdien – 9-17
Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Ģertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P.O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tālr. (redakcijā) +371 67326761,
+371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju varat pasūtīt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Dāvanā *Laika* Mākslas kalendārs 2021!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi BL

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi. Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vīenslejiņā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerčiālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.
Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāliem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības *Laiks-BL* kontā –
SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

PASAULES ČEMPIONĀTU HOKEJĀ RĪGA RĪKOS KOPĀ AR BRATISLAVU

Šveices medijs *Watson*, kas ir pietuvināts Starptautiskās hokeja federācijas (IIHF) procesiem, ziņo, ka 26. janvārī tiks ieviesta skaidrība par pasaules čempionāta hokejā rīkošanu. Minskā paredzētās spēles uzņems Slovērijas galvaspilsēta Bratislava, kamēr Rīgai paliks līgumā paredzētā puse čempionāta. Šādu soli ir ieteikusi IIHF darba grupa.

Iepriekšējās nedēļas otrajā pusē Latvija ieradās IIHF delegācija, lai vērtētu PČ sarīkošanas iespējas. Pēc šīs vizītes no IIHF kandidātu saraksta svītrotā Dānija un Polijas vairs tikai Bratislavas un Rīgas iespējas. Pēc vizītes Latvija IIHF pārstāvji plānojuši arī klātienē pārbaudīt Bratislavas gatavību uzņemt PČ. Bratislava kopā ar Košici iepriekš uzņēma 2019. gada pasaules čempionātu.

ANDREJS RASTORGUJEVS – EIROPAS ČEMPIONS

Andrejs Rastorgujevs Polijas trasē Dušņikizdrojā kļuva par Eiropas čempionu 20 kilometru individuālajā distancē. Rastorgujevs pirmajā šaušanā vienreiz kļūdījās, bet pēc tam divās šāvās nekļūdīgi. Augsta vieta bija atkarīga no pēdējās šaušanas stāvus pozīcijā. Arī tajā Latvijas biatlonists bija perfekts, svinot uzvaru sacensībās. Viņš finišēja pēc 52 minūtēm un 4,7 sekundēm un bija spiests gaidīt, vai paliks pirmajā ailītē arī tad, kad būs finišējuši vēl apmēram simts aiz viņa startējušie biatlonisti. Otrais finišēja norvēģis Erlends Bjentegārds, kurš ar divām kļūdām šaušanā no Latvijas labākā biatlonista atpalika par minūti un 27,5 sekundēm. Trešais ar diviem "pūdeļiem" bija Bjentegārda tautietis Endre Stremshims, kurš no Rastorgujeva atpalika par minūti un 41,4 sekundēm. Rastorgujevs bija arī ātrākais trasē, tuvāko sekotāju vācieti Johannesu Kīnu apsteidzot par 19,8 sekundēm. Par Eiropas čempionu Rastorgujevs kļuva trešo reizi, otro – 20 kilometru "klasikā". Pirmoreiz šajā disciplīnā viņš uzvaru izcīnīja 2014. gada Eiropas meistarsacīkstēs Nove Mesto (Čehija).

No pārējiem Latvijas biatlonistiem vislabāk veicās **Aleksandram Patrijukam**, kurš katrā no šautuvēm kļūdījās pa reizei un ieņēma 43. vietu, atpaliekot no komandasbiedra par piecām minūtēm un 48,8 sekundēm. **Edgars Mise** pa reizei kļūdījās abās pirmajās šautuvēs, finišējot 61.vietā sešas minūtes un 35,1 sekundi aiz uzvarētāja. **Roberts Slotiņš** mērķi netrāpīja piecreiz, ieņemot 80. vietu. Viņš Rastorgujevam zaudēja septiņas minūtes un 50,4 sekundes. **Rūdis Balodis** ar trim kļūdām ugunslinijā ierindojās 86.vietā astoņas

minūtes un 21,9 sekundes aiz uzvarētāja. Savukārt **Kirils Matjuhins** 142 sportistu konkurencē ieņēma 90. vietu, Rastorgujevam zaudēdams astoņas minūtes un 38,3 sekundes. Kā ierasts, Eiropas čempionātā nepiedalās lielākā daļa pasaules elites sportistu.

12,5 kilometru iedzišanās Andrejs Rastorgujevs nestartēja. Augstāko vietu no Latvijas biatlonistiem izcīnīja **Edgars Mise**, kurš ar trim kļūdām šaušanā guļus ierindojās 46. vietā, no uzvarētāja atpalikdams par trim minūtēm un 49,7 sekundēm. **Roberts Slotiņš** pirmajās trijās šaušanās kļūdījās pa reizei, pēdējā ugunslinijā pievienoja vēl trīs kļūdas un finišēja 56. vietā 57 startējušo sportistu konkurencē, Eiropas čempionam zaudējot piecas minūtes un 56,8 sekundes.

Polijas pilsētā Dušņikizdrojā ar 15 km klasiku sievietēm sākās **Eiropas čempionāts biatlonā**. Latviju šajās sacensībās pārstāvēja četras biatlonistes – pieredzējuši **Baiba Bendika**, šogad Pasaules kausā debitējušās **Sanita Buliņa** un **Annija Keita Sabule**, kā arī **Sandra Buliņa**, kuŗa nesena aizvadija savas pirmās sacensības sezonā. Pirmajās sacensībās triumfēja poliete Monika Hojniša-Starega. Latvijas biatlona līderei Bendikai sešas soda minūtes un vieta ārpus *top 40* (41. v.). Visprecīzāk šāva Sanita Buliņa, kuŗa katrā šaušanā pieļāva vienu kļūdu un spēja iekļūt *top 60* (60. v.), tikmēr viņas dvīņumasa Sandra nopelnīja sešas soda minūtes un finišēja apaļajā 100. vietā. Visneveiksmīgākais sniegums bija 23 gadus vecajai Sabulei, kuŗa bija viena no lēnākajām uz slēpēm, tādējādi nespējot iekļūt labāko biatlonistu simtniekā (103. v.).

Baiba Bendika 10 km sprinta disciplīnā izcīnīja 11. vietu, pieļaujot četras kļūdas šautuvē. Bendika 53 sportistu konkurencē katrā no šaušanām kļūdījās pa reizei, finišu sasniedzot minūti un 17,5 sekundes pēc uzvarētājas polietes Kamilas Žukas, kura sprintā bija vien 18. vietā. Čempione iedzišanās šaušanā bija perfekta, sašaujot visus 20 mērķus.

SKELETONS

Latvijas skeletoniste **Dārta Zunte** Pasaules kausa astotajā posmā Austrijā ieņēma 18. vietu.

Dārta Zunte

Viņa abos braucienos apsteidza šveicieti Žilu Ganderi, divu braucienu summā uzvarētājam krievietei Jeļenai Ņikitinai zaudējot 3,06 sekundes.

BRĀĻI ŠICI – UZ MEDAĻU VIŅŅĀ

Latvijas divnieks **Andris Šics**/Juris Šici Vācijas trasē Kēnigszē izcīnīja otro vietu sprintā pasaules čempionātā kamaniņu sportā.

Oskars Gudramovičs/Pēteris Kalniņš ierindojās sestajā vietā,

Andris un Juris Šici

bet Mārtiņš Bots/Roberts Plūme finišēja 11. pozīcijā. Uzvarēja vācieši **Tobiass Vendls** un **Tobiass Arlts**, kuŗi finišēja pēc 39,126 sekundēm. Viņi Šicus apsteidza par 14 sekundes tūkstošdaļām. Trešo vietu ieņēma cits Vācijas duets **Tonijs Egerts**/Saša Benekens, kuŗi uzvarētājiem zaudēja 0,035 sekundes.

Andris un Juris Šici vīriešu divnieku sacensībās **pasaules čempionātā** kamaniņu sportā Kēnigszē trasē Vācijā par spīti kritienam pirmajā braucienā ieņēma trešo vietu, izcīnot medaļas otro dienu pēc kārtas. Oskars Gudramovičs/Pēteris Kalniņš ierindojās deviņtajā, bet Mārtiņš Bots/Roberts Plūme – 12. vietā.

Divniekiem šosezon Latvijas izlases līderu godu apliecinājuši Šici, kuŗi šajā sezonā Pasaules kausa posmu pamatsacensībās, Sprinta kausā un komandu stafetē kopumā izcīnījuši astoņas medaļas. Ieskaitot sprintu, Šici uz goda pjedestala kāpuši pēdējās sešās sacensībās. Startēja 25 divnieku ekipāžas, pirmajā braucienā nefinišējot vai tiekot diskvalificētiem četriem divniekiem.

Latvijas kamaniņu braucējas **Kendija Aparjode** un **Eliza Tīruma** ieņēma attiecīgi astoto un devīto vietu Kēnigszē trasē Vācijā notiekošā pasaules čempionāta sacensībās, kamēr **Ulla Zirne** un **Elina Ieva Vitola** bija 13. un 16. pozīcijā. Savā mājas trasē dominēja vācietes, kuŗas aizņēma pirmās četras vietas. Par čempioni pirmo reizi karjērā tika kronēta Jūlija Taubica, kuŗa uzrādīja labākos rezultātus abos braucienos.

KOMANDU STAFETĒ – BRONZA

Latvijas kamaniņu braucēji **Kendija Aparjode**, **Artūrs Dārznieks** un **Juris** un **Andris Šici** Kēnigszē trasē Vācijā izcīnīja bronzas medaļas pasaules čempionāta komandu stafetes sacensībās. Aparjode pēc sava etapa bija otrajā vietā, tā brīža līderei **ASV** zaudējot 0,167 sekundes. Arī pēc Dārznieka veiktā posma Latvija bija otrā vietā, amerikāņiem savu pārsvaru palielinot līdz 0,198 sekundēm. Taču Šici apliecināja savu līderu statusu un izvirzīja Latviju līderpozīcijā, **ASV** kvartetu atstājot 0,193 sekundes aiz muguras.

Vēlāk trasē devās vēl trīs valstu komandas, no kuŗām aiz Latvijas palika Krievijas Kamaniņu sporta federācijas vienība, tādējādi latvieši izcīnīja bronzu. Stafetē piedalījās 11 valstu komandas, bet pie ieskaitīta rezultāta tika deviņas.

Komandu stafetē Latvijas izlase šosezon Pasaules kausa sacensībās divreiz kāpusi uz goda pjedestala. **Altenbergā** tika izcīnīta bronza, bet **Siguldā** – sudrabs. Pēc pieciem posmiem Latvija ieņem trešo vietu kopvērtējumā aiz Vācijas un Krievijas.

AR SUDRABU NOSLĒDZ PASAULES KAUSA SEZONU

Latvijas bobsleja divnieks **Oskars Ķibermanis**/**Matīss Miknis** **Insbrukā**, Īglsas trasē, ar sudrabu noslēdza Pasaules kausa sezonu. **Oskars Melbārdis** ar stūmēju **Edgaru Nemmi** ieņēma dalītu 12. vietu, bet **Emīls Cipulis**/**Ivo Dans Kleinbergs** –17. vietu 24 ekipāžu konkurencē.

Cipulim šis bija pirmās augstākā līmeņa sacensības ārpus **Siguldas** trases. **Ķibermanis**/Miknis pirmajā braucienā bija otrie, otrajā sasniedza trešo labāko laiku, bet ar to pietika sudraba pozīcijas nosargāšanai. Pārliecinoši pēdējā posmā un visā Pasaules kausā uzvarēja **Francisko Fridrichs**, kuŗš Ķibermani apsteidza par 0,72 sekundēm. Trešo vietu ar labi veiktu otro braucienā izcīnīja **Krievijas** pārstāvis **Rostislavs Gaitjukevičs**, kuŗš Ķibermanim zaudēja 0,10 sekundes.

Melbārdis/Nemme nespēja iesaistīties cīņā par iekļūšanu desmitniekā. Pirmajā braucienā viņiem 12. vieta, otrajā 14. labākais laiks, bet summā nosargāta 12. vieta (+1,40 sekundes). **Cipulis**/**Kleinbergs** pirmajā braucienā bija 18. vietā, bet otrajā spēja sasniegt 11. labāko laiku (braucienā apsteidzot arī Melbārdi/Nemmi), summā ierindojoties 17. vietā.

Latvijas bobsleja pilots **Oskars Ķibermanis** **Insbrukas** trasē Īglsā izcīnīja dalītu piekto vietu Pasaules kausa (PK) sezonas pēdējās jeb ceturtajās četrinieku sacensībās. **Oskara Melbārža** četrinieks ierindojās 12. vietā. Ķibermanim šajā Pasaules kausa sezonā tās bija pirmās un vienīgās četrinieku sacensības, taču tas netraucēs viņam piedalīties pasaules čempionātā. Viņš startēja kopā ar **Dāvi Sprinģi**, **Matīsu Mikni** un **Kristu Lindenblatu**, bet olimpiskā čempiona **Melbārža** kamanas iestūma **Lauris Kaufmanis**, **Intars Dambis** un **Edgars Nemme**.

TENISS

Latvijas vadošās tenisistes **Aļona Ostapenko** un **Anastasija Sevastova** ar uzvarām sākušas **Melburnā** notiekošos **WTA 500** seriālas turnīrus, kas ir sagatavošanās sacensības Austrālijas atklātajam čempionātam.

Aļona Ostapenko

Ostapenko pirmās kārtas spēlē ar rezultātu 4:6, 6:3, 6:1 pārspēja itālieti **Sāru Erani**, otru uzvaru guva pret **Melnkalnes** labāko spēlētāju **Danku Koviniču** (WTA 77.) – 6:4, 7:5.

Anastasija Sevastova

Sevastova ar 6:4, 6:2 pārspēja amerikānieti **Medisonu Bringlu**. Otrajā spēlē viņa zaudēja **Anastasijai Pavlučenkovai** – 0:6, 3:6.

DANIELS UN BRUNO LIELBĀRŽI SAPŅO PAR LIELO MOTOSPORTU

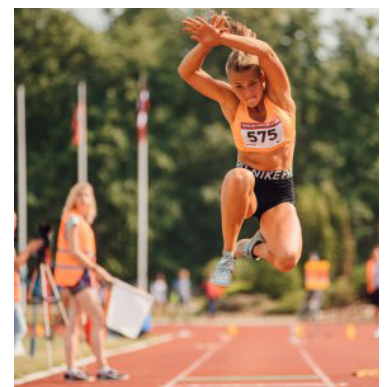
Pasaules čempionātā motokrosā jau trīs gadus tā isti regulāri nav piedalījušies neviena Latvijas ekipāža. Ir apšicis **Kristera Serģa** un **Arta Rasmaņa** sekotāju pulks, tomēr pavisam bezcerīgi nav. Pašmāju trasēs ir parādījušās vairākas jaunas ekipāžas, no kuŗām vienai – 14 gadu vecajiem dvīņu brāļiem **Danielam** un **Bruno Lielbāržiem** – ir mērķis kādudien būt pirmajiem pasaules čempionāta.

Bruno un **Daniels Lielbārži** paši neatceras, kad un kā pirmo reizi kāpuši uz motocikla. Pirmais rūcošais braucamais uz četriem riteņiem sagādāts nedaudz vairāk nekā gada vecumā, bet 4–5 gadu vecumā puikas jau brauca bērnu sacensībās kvadriciklu klasē. Motokrosa entuziasta **Aināra Vilciņa** rīkotās sacīkstes daudziem bija pirmā motokrosa ābece, kur bērni trasē trenējās divu dienu garumā ne tikai sacentās, bet arī apguva šī sporta veida gudrības.

DAŽOS VĀRDOS

• Latvijas vieglatlēte **Rūta Kate Lasmane** studentu sacensībās **ASV** laboja personīgos rekordus tālleķšanā un trisolķēšanā telpās. Rezultāti attiecīgi – 6,14 un 13,79 m.

• Latvijas čempione futbolā **FC Rīga** piedzīvoja zaudējumu **Dubaijas** treniņnometnes pārbaužu spēlē. **Rīga** ar 0:1 (0:1) zaudēja **Baltkrievijas** klubam **Soļģorskas Šahtjor**, ko vada Latvijā labi zināmais ukraiņu treneris **Romāns Grigorčuks**.

P. Karlsons

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālrunā!

Endnotes